

Viherympäristö

Asiaa kaupunkivihreästä
päättäjille ja ammattilaisille

2 | 24
15,00 €

VIHERALAN ÄÄNI KUULUVIIN
alueiden käytössä ja
kaavoituksessa

Arkimaisemiin kaivataan
LISÄÄ LUONTOA

SATSATAANKO
KUNNOSSAPITOON?

LISÄÄ JUTTUJA
DIGILEHDESSÄ

LATAA MOBIILISOVELLUS:
VIHERYMPÄRISTÖ (ILMAN ÄÄKKÖSIÄ)

 Viherympäristöliitto

Inspector

Nopeisiin tarkastuksiin

Moderni, mobiili tarkastussovellus, joka opettaa tekijäänsä ja luo raportin.

Management

Huoletonna hallintaa

Monipuolinen järjestelmä koko tiimin töiden suunnitteluun ja aikatauluttamiseen.

ESITTELYVIDEO

SAFE TO PLAY

LEIKKI- JA LÄHILIIKUNTA-ALUEIDEN TURVALLISUUDEN JOHTAVA ASIAANTUNTIJA

www.s2p.fi
040 717 9536
sales@s2p.fi

Hoitaja vai kunnossapitäjä?

teksti: LIISA HYTTINEN, kuva: JENNI ROTH

Kaupunginpuutarhurien seura julkaisi 1990-luvun alkupuolella viheralueiden hoitoluokituksen, jota Viherympäristöliitto päivitti 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä pariinkin otteeseen. Tässä ABC-hoitoluokituksessa A-luokkaan kuuluivat rakennetut viheralueet, B-luokkaan avoimet viheralueet ja C-luokkaan taajamametsät. Täydentävät luokat sisälsivät suojelualueita, muutos- ja erityisalueita sekä hoidon ulkopuolisia alueita.

2020-luvun taitteessa tehtiin Viherympäristöliitossa merkittävä uudistustyö, kun ABC-hoitoluokitus mylätettiin läpi ja luotiin Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020. Sen rakenne on edeltäjänsä kaltainen: R tarkoittaa rakennettuja, A avoimia, M metsäisiä ja S suojeltuja viheralueita. Näkökulmassa on kuitenkin pari hienoista eroa, jotka ottavat kantaa viheralueiden arvoon ja kunnossapidon merkitykseen sen säilyttäjänä ja kohentajana.

ABC-luokitus pohjautui taloudelliseen alaluokkien jaotteluun, kun RAMS tuo esiin myös ekologisista ja hyvinvointiarvoja. Toisena erona on siirtymä hoidosta kunnossapitoon. Kunnossapito ajatellaan laajempaa kokonaisuutena, joka sisältää pelkän hoidon lisäksi koko kunnossapitohankkeen tilaamisesta omaisuuden hallintaan. Viheralueiden hoito ei siis ole hävinnyt minnekään, mutta sen arvo osana laajempaa kokonaisuutta tunnustetaan aiempaa paremmin.

VEDEN ÄÄRELLÄ – METSÄ- JA VIHERPÄIVÄT 2024 6.-7.6.2024

Ilmoittaudu nyt!

Lappeen rannoilla nähdään!

Vuoden 2024 Metsä- ja viherpäivät järjestetään Lappeenrannassa, lehmusten kaupungissa. Tapahtuman teemana on metsät ja vesi.

Mitä vesi oikeastaan on ja mitä se meille merkitsee?

Keskustelemme teeman äärellä monipuolisesti mm. lämpösaarekkeista ja puiden varjostavasta vaikutuksesta. Tutustumme maastovierailupäivänä Saimaan rannoilla kiertävään rantaraittiin, Saimaan kanavan puistoihin ja Pappilanpellon niittykohteisiin.

Katso hinnat ja ilmoittautumisohjeet verkkosivuiltamme:

vyl.fi/alan-kehittaminen/metsa-ja-viherpaivat

Metsä- ja viherpäiviä vietetään joka toinen vuosi vaihtelevissa paikoissa.

Tapahtuman järjestävät yhteistyössä
METO Kuntien metsäasiantuntijat ry ja
Viherympäristöliitto ry.

Meto

 Viher-
ympäristöliitto

**Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan:
www.vyl.fi/tapahtumat**

OHJELMA

Tapahtumapaikka: Lappeenrantasali Villimiehenkatu 1,
53100 Lappeenranta

TORSTAI 6.6.2024

8:00 - 9:30 Ilmoittautuminen ja aamukahvi

Lappeenrantasali

9:30 Tervetuloa Lappeenrantaan, Lappeenrannan esittely
10:00 Veden atomit ja vedyt: mikä on Telluksen vesien tila
nyt ja tulevaisuudessa? Kari-Matti Vuori, Syke
10:30 TBA
11:00 Tauko
11:30 Kaupunkien viherinfran vaikutus kaupunki-ilmastoon
Achim Drebs, Ilmatieteenlaitos
12:00 Espoon MVP 2026 Kati Tuura, Espoon kaupunki
12:15 Lounas

Lappeenrantasali: metsä-teema

13:30 Kirjanpainajat taajamassa Minna Blomqvist,
KOKO-Forest
14:00 Soiden ennallistaminen Tiina Ronkainen, Tapio Oy
14:30 Kaupunkiluonto ja hyvinvointi Liisa Tyrväinen, Luke

Valtuustosali: puisto-teema

13:30 Lappeenrannan kaupunkipuulinjaus Aino-Kaisa
Nuotio, Ramboll Finland Oy
14:00 Talviaikainen hulevesien hallinta -hanke Juhani
Järveläinen, Lahden kaupunki
14:30 Ilmalapion käyttö puiden kasvualustan kunnostami-
sessa Emilia Marila, Suomen Puunhoidon Yhdistys ry
15:00 Iltapäiväkahvi

Lappeenrantasali

15:30 Lappeenrannan viheralueiden hallinta ja hoito ja
metsäohjelma Laura Ratilainen ja Janne-Perttu
Rantonen, Lappeenrannan kaupunki
16:30 Majoittuminen ja vapaa-aikaa
18:30 Linja-autokuljetus iltajuhlaan
19:00 Illallinen Kehruuhuoneella

PERJANTAI 7.6.2024

Perjantain maastovierailut keskittyvät rantapuistoihin ja
metsiin. Viheralueista vastaavat esittelevät Saimaan rannoil-
la kiertävää rantaraittiä, Pappilaneläin niittykohteita ja ar-
boretumia sekä Saimaan kanavan puistoja.

9:00 Tutustuminen Lappeenrannan rantametsiin ja
Saimaan kanavaan vesiltä käsin
10:15 Tutustuminen itäiseen rantaraittiin · Rantojen virkistys-
käyttö · Tonttihakkuut · Liito-oravat
11:15 Lounas Rakuunamäen juhlatilassa
os. Mannerheiminkatu 10
12:00 Maastokierrokset · Rantaraitti · Pien-Saimaan
kosteikkohanke · Pikisaaren niittykohde ja metsä-
kävely · Ranta-alueiden monimuotoisuus
13:45 Arboretum ja Pappilan niittykohde Iltapäiväkahvi ja
vapaa keskustelu
14:30 Kuljetukset rautatieasemalle ja hotellille
15:00 Tapahtuma päättyy

Järjestäjät pidättävät oikeuden muutoksiin.

Sisällys 2|24

16 NÄSIN PUISTOSILTA - IHMISILLE JA KASVEILLE

Millaista kunnossapitoa vaatii Vuoden ympäristörakenne 2023 -voittaja?

23 KUNNOSSAPITO HOITAA?

Viherympäristöliiton uusi työryhmä alkaa työstää kunnossapidon toimintatapoja.

28 ROBOTTIRUOHONLEIKKUREILLA RATKAISUJA MONIIN KEHITYSTARPEISIIN

Viekö robotti ihmisten työt vai auttaako se uuden työvoiman saannissa? Robottileikkurien etuja pohtii kirjoituksessaan Tuomo Vainikainen.

34 KUNNOSSAPITOA METSÄSSÄ

Mikä on kunnossapidon ja hoidon ero metsäympäristössä? Millaisia asioita kunnossapidossa on huomioitava? Metsätoimittaja Tommi Granholm haastattelee Helsingin ja Tampereen metsäasiantuntijoita.

42 HULEVESIKOhteiden PULMAT & OPIT: SEKÄ VEDEN ETTÄ TIEDON PITÄÄ VIRRTA

Vihertuotantopäällikkö Anne Mannermaan vinkit avohulevesikohteiden kunnossapitoon.

48 KAUPUNKIEN ARKIMAISEMIIN KAIVATAAN LISÄÄ LUONTOA

Kahdella kyselyllä selvitettiin näkemyksiä maisemien suojelun, hoidon ja suunnittelun kehittämisen tueksi. Tulosten perusteella arjen maisemiin toivotaan nykyistä enemmän vihreää.

54 KUVAMATKA PARIISIIN

Puutarhanrakentajat ry järjesti yhdessä Maisemasuunnittelijat ry:n kanssa opintomatkan Pariisiin ja kansainväliseen puutarhanäyttelyyn elokuussa 2023.

59 MUISTOKIRJOITUS: KAI AHMIO

Hortonomi Kai Ahmio oli luova tekijä ja piti aina puistoasioiden lippua korkealla.

Vakiot

9 PÄÄKIRJOITUS

10 UUTISTORI

32 MIKÄ HANKE?

40 KURKISTUKSIA MAISEMAAN

52 TUTKITTUA

61 KOLUMNI: TUULA IHAMUOTILA

62 LUKEMISTO

64 OPI JA KOE

Kuva: Husqvama

”Koska robotti leikkaa ja silppuaa nurmikon keräämättä sitä pois, kasvualustan hajottajilla riittää ravintoa tasaisesti.”

Kuva: Jenni Roth

Tuomo Vainikainen
projektipäällikkö
Viher- ja ympäristörakentajat ry
s. 28

Kuva: Petri Mäkelä

”Elävänä ja kasvavana luonnonympäristönä metsää ei ole mahdollista säilyttää pysyvässä tilassa.”

Tommi Granholm
metsäasiantuntija ja
-toimittaja
s. 34

Kuva: Pixabay ja julkaisujen kustantajat

”Sokerina pohjalla käydään läpi haavan kulttuurisia merkityksiä esitellen muun muassa haapiot, paanut ja lehtikerput.”

Anu Patrikainen
MMM, Lukemisto-palstan
toimittaja
Jätehuoltoyhdistyksen
toiminnanjohtaja
s. 62

Viherympäristö

Kannen kuva: Jenni Roth

Uudet viheralueet ja istutukset vaativat huolenpitoa alusta alkaen, jotta ne kasvavat ja kehittyvät suunnitelmien mukaisesti.

Viherympäristö-lehti, 31. vuosikerta
ISSN: 1237 – 0932

Julkaisija ja kustantaja

Viherympäristöliitto ry
www.vyl.fi
viherymparisto@viherymparisto.fi
www.viherymparisto.fi

Toimitus

Päätoimittaja Liisa Hyttinen
puh. 040 572 0299
liisa.hyttinen@vyl.fi

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

puh.03 4246 5339
viherymparisto@atex.com
Tilaushinnat v. 2024 sis. 10 % alv
• kestitilaus 59 euroa, vain digi 57,60 euroa
• vuositilaus 74 euroa
• opiskelijatilaus 37 euroa, vain digi 33,60 euroa
• irttonumero 15 euroa

Ilmoitukset

Doris Tuohimaa
p. 040 867 9805
myynti@vyl.fi

Ilmoitusaineistot:

ilmoitukset@viherymparisto.fi

Kirjapaino

PunaMusta, Forssa 2024

Tämän lehden tilaajarekisteriä voidaan käyttää suoramarkkinointitarkoituksiin.

Iseki -leikkurit teholuokat 20-50hv

**PATENTOITU
NELIPYÖRÄJOUSITUS**

**Leikkuunopeudet
jopa 20km/h**

**Maailman tehokkain robottileikkuri.
Toiminta-alue 75 000m²!**

Se ketterin!

KYSY LISÄÄ!

Jälleenmyyjät:

Kuopio/Itä-Suomi: Veljekset Heiskanen Oy

Turku/Varsinais-Suomi: Kone-Viitasalo Oy

020 7458 600

www.j-trading.fi

Kuva: Jenni Roth

Osaistko kitkeä?

Keskusteluissani viheralueiden kunnossapidosta vastaavien, kasvillisuutta suunnittelevien ja viherrakentajien kanssa on noussut useamman kerran esiin kunnossapidon kasvintuntemuksen tarve. Kun kasvillisuusalueita hoidetaan, olisi olennaisen tärkeää tunnistaa säilytettävät ja poistettavat kasvit jo pienestäkin alusta.

Dynaamisten istutusten hoidossa olisi lisäksi hyvä ymmärtää eri kasvilajien leviämistapoja. Näillä alueilla kasvillisuutta ei ole tarkoitus säilyttää alkuperäisessä muodossaan, vaan mahdollistaa kasvilajien luontainen leviäminen ja väistyminen toinen toisensa lomassa. Jotta tätä vaihtelua voidaan mahdollistaa ja edesauttaa, tarvitaan pikkuversojen ja juurenpätkien tunnistuksen lisäksi tietoa siitä, millaista käsittelyä nämä kasvit kestävät ja mikä niitä auttaa pärjäämään juuri niiden lajien lomassa ja niissä olosuhteissa, joita kyseisellä istutuksella esiintyy.

Dynaamisissa istutuksissa voidaan sallia jopa kokonaan uusien lajien luontainen leviäminen tai alunperin istutetun kasvilajin häviäminen alueelta. Kun uusi laji ilmaantuu alueelle, tulisi kunnossapitäjän siis osata myös arvioida, sopiiko se osaksi istutusta. Vähin vaade on tunnistaa haitalliset vieraslajit, jotka on poistettava tehokkaasti. Kaikkea uutta ei kuitenkaan kannata poistaa, sillä uusi laji saattaa hyvin olla sellainen luonnonkasvi tai toisilta istutuksilta levinnyt viherrakentamisen kasvi, joka sopii hyvin täydentämään dynaamista, alati muuntuvaan istutusta.

Kunnossapitotyön osaamisvaatimukset kasvintuntemuksen saralla ovat siis korkealla. Aika ajoin onkin hyvä tarkastella todellisuuden ja tarpeiden kohtaamista: vastaako kunnossapitotyöhön ja sen johtamiseen valmistava koulutus näihin tarpeisiin? Kuinka kattava ja syvälinen on se vähimmäistaso, jolla kasvitentti voi läpäistä? Entä miten on työpaikoilla tapahtuvan perehdytyksen laita: opastetaanko kausityöntekijät toteuttamaan asiantuntevaa ja paneutuvaa viheralueiden kunnossapitoa?

Näitä kysymyksiä ja muita kunnossapidon kehittämistarpeita voi pohtia vaikkapa sivulta 23 alkavaa Kunnossapito hoitaa? -artikkelia lukiessa.

Kuva: Eeva

Liisa Hyttinen
päätoimittaja
liisa.hyttinen@vyl.fi

Kuva: Jussi Helsten / Helsinki Partners

Helsinkiin uudet ympäristön-suojelun tavoitteet

Helsingin ympäristönsuojelun visio 2040 täsmentää kaupunkistrategian ympäristöön liittyviä tavoitteita. Kaupunkirakenteen tiivistymisestä huolimatta yhtenä tavoitteena on, että vuonna 2030 kaupungissa tapahtuva luontokato on pysähtynyt ja luonnon monimuotoisuus kasvaa.

Lähde: Helsingin kaupunki

Kuva: Pixabay

Pronssijalosoukko koivujen riesana Pohjois-Amerikassa

Euroopassa on havahduttu mahdollisuuteen, että Pohjois-Amerikassa koivuja tappava pronssijalosoukko leviäisi tänne. Ruotsin maatalousyliopisto on esittänyt huolensa sen tuhoisuudesta, mutta asiantuntijoilla on erilaisia näkemyksiä mahdollisista seurauksista. Suomessa elää muita jalosoukolajeja, eikä tiedetä, voisivatko ne hillitä pronssijalosoukon leviämistä täällä. **Lähde: Forest.fi-verkko-lehti**

Kuva: Pixabay

Terveyttä puustoisista alueista

Milena Nevannon palkitussa maisterintutkielmassa Viheralueiden yhteys koettuun terveyteen Helsingissä havaittiin vuoden 2012 kysely- ja paikkatietoaineistojen perusteella, että puustoisten viheralueiden määrä ja laatu ovat selvästi kytköksissä koettuun terveyteen. Avoimien viheralueiden osalta vastaavaa yhteyttä ei havaittu. **LH**

Alueiden käyttöä uudistetaan – viherala mukana vaikuttamassa

Ympäristöministeriö valmistelee parhaillaan pikavauhtia lakikokonaisuutta alueidenkäyttöön liittyen. Useaan eri lakiin vaikuttava kokonaisuus ei ole ollut mediassa esillä, vaikka mahdolliset uudistukset koskettavat laajasti niin maaseutuympäristöjä, yhdyskuntakehittämistä kuin kaupunkitilojen suunnittelua.

Ympäristöministeriön verkkosivuilla kerrotaan, että valmisteilla olevan alueiden käyttöä koskevan lainsäädännön uudistuksen tavoitteena on edistää kaavoituksen sujuvuutta, kaupunkien ja kuntien kasvua, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä sekä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Tavoitelistalla on mukana myös hyvän elinympäristön edistäminen.

Uudistusta ollaan viemässä läpi kahdessa eri työryhmässä. Kokonaan uutena tulevaa alueidenkäyttölakia valmistelee oma työryhmänsä. Se koostuu 26 jäsenestä, joista puolet edustaa ympäristöministeriötä ja muita ministeriöitä. Elinkeinoelämällä on työryhmässä laaja kuuden hengen edustus. Kunta- ja maakuntatahojen edustajilla on yhteensä neljä paikkaa ja Suomen luonnonsuojeluliitolla yksi. Toinen työryhmistä käsittelee kaavojen toteuttamisen, maapolitiikan ja katujen kunnossapidon säästöjen uudistusta. Siinä on yhteensä 23 jäsentä, joista iso osa edustaa samoja tahoja kuin ensiksi mainitussa työryhmässä. Tässä työryhmässä on jäsenenä myös Viherympäristöliiton puheenjohtaja **Pirjo Sirén** sekä varajäsenenä toiminnanjohtaja **Taavi Forssell**.

Viheralueverkoston tehtävistä ja merkityksistä on valmistelussa näkemyseroja. Viherympäristöliitto painottaa strategiansa mukaisesti, etteivät viheralueet ole vain ihmisen esteettisiä mieltymyksiä tai yksipuolista hyödyn tavoittelua varten.

- Viheralueiden arvo on tietysti myös virkistyksessä, viihtyisyydessä ja maisemassa. Ennen kaikkea niiden arvo on kuitenkin ekosysteemipalveluissa, hulevesien ja lumen hallinnassa sekä terveydessä ja turvallisuudessa - osana rakennetun ympäristön kokonaisuutta”, toteavat Sirén ja Forssell.

Ympäristöministeriö kertoo verkkosivuillaan, että tämän työryhmän käsiteltävänä on kokonaisuus, joka sisältää maankäyttö- ja rakennuslain kuntien maapolitiikkaa, tonttijakoa, katuja ja muita yleisiä alueita, kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvien kustannusten korvaa-

DIGI-
LEHDESSÄ:

MITEN EKOLOGINEN
KYTKEYTYNEISYYS TULISI
HUOMIOIDA ALUEIDEN-
KÄYTÖSSÄ?

Kuva: Jenni Roth

Alueiden käyttöä koskevan lakikokonaisuuden valmistelussa olisi tärkeää huomioida myös EU:n ennallistamisasetus. Kun se astuu voimaan, alkaa EU:n jäsenmaissa asetuksen kansallinen toimeenpano. Toimeenpanoa varten laaditaan kansallinen ennallistamissuunnitelma, jossa muun muassa määritellään keinot asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kansallisen ennallistamissuunnitelman on määrä valmistua kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaan tulosta.

Kuva: Tero Takalo-Eskola

Pirjo Sirén
puheenjohtaja
Viherympäristöliitto

"Kyse on toimivasta
sini-viher-infrastruktuurista,
jossa kuntien maanomistus
on tärkeässä roolissa."

mista, maan luovuttamista ja lunastamista, hulevesiä, yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuvaa korvausta sekä kehittämisalueita koskevia säännöksiä. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat laki katujen ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978) säännökset kokonaisuudessaan. Uudistuksessa on ympäristöministeriön mukaan myös tavoitteena kumota katualueiden lunastusta ja ilmaisluovutusta koskeva poikkeuslaki (16.8.1958/369).

Suunnitteilla on siis tuhti paketti muutoksia, jotka koskevat useita nykyisiä lakeja. Jälkimmäisen työryhmän tavoit-

teeksi on kerrottu, että uudistettavat säännökset jaettaisiin kahteen lakiin: yhdyskuntakehittämislakiin ja yhdyskuntarakentamislakiin. Ensiksi mainittuun sisältyisi kunnan maapolitiikan ja kaavojen toteuttamisen edistämisen asioita ja toiseen pääasiassa kuntien vastuulle kuuluvat kaavojen toteuttamisen ja yleisten alueiden kunnossapidon asiat.

Ympäristöministeriö nimitti edellä mainitun työryhmän marras-joulukuussa 2023. Valmistelun aikataulu on tiukka, sillä hallituksen tavoitteena on, että uusi alueidenkäyttölaki on valmis eduskunnan käsiteltäväksi keväätuntokaudella 2025. Toisen työryhmän käsittelyssä olevien muutosten valmisteluun on annettu aikaa kevääseen 2026 saakka.

- Näen riskin, että nopea valmistelun tahti johtaa osatavoitteisiin eikä muutoksista muodostu lainsäädännöllisesti eheää kokonaisuutta, sanoo Pirjo Sirén.

Viheralueiden ja vihreän infran, kuten hulevesien hallinnan, osalta on tärkeää huomioida toteuttamisen mahdollisuudet jo ylätasoon lainsäädännössä. Siksi kuntien roolia maankäytön suunnittelussa ei tule lakimuutoksissa heikentää. Tämä on tärkeää lainsäädäntöuudistuksen tavoitteissa mainitun hyvän elinympäristön edistämisen mahdollistamiseksi.

- Myös maapolitiikan kysymykset ovat se perusta, jonka myötä kunnissa pystytään huomioimaan viher- ja virkistysalueet. Yksityisillä maanomistajilla nämä eivät ole prioriteettialueita. Erityisesti kuntien rooli on varmistaa kestävä, ilmastoviisa ja laadukkaan ympäristön toteutuminen, Sirén painottaa. **LH**

Lähiluonnon arvo esiin

Suomen luonnonsuojeluliitto on päättänyt nostaa tänä ja tulevana vuosina erityisen paljon esiin lähiluontoa ja sen merkitystä. "Teemavuonna kerromme muun muassa lähimetsien merkityksestä ja kannustamme ihmisiä ja yhteisöjä monimuotoisten pihojen, pientareiden ja puistojen kehittämiseen. Haluamme myös vahvistaa varsinakin kuntien roolia metsien monimuotoisuuden suojelussa ja ilmastokriisin ratkaisuisissa", kerrotaan Luonnonsuojeluliiton tiedotteessa 26.11.2023. Lähiluonto-teemavuoden myötä järjestö on viestinyt lajeista, jotka kärsivät vanhojen metsien puutteesta metsätalousalueilla ja hakevat sen myötä turvapaikkaa kaupungeista. Liito-orava ja kanahaukka ovat tyypillisiä vanhojen metsien lajeja, jotka ovat joutuneet väistymään vanhoilta elinalueilta ja sopeutumaan kaupunkien lähimetsiin ja puistoihin. Sellainen on myös kaupungeissa tuiki tavallinen orava, jonka esiintyminen on kuitenkin koko maan mittakaavassa romahtanut niin dramaattisesti, että sen arvioidaan joutuvan seuraavassa uhanalaisarvioinnissa uhanlaisten listalle. Jotkin luonnon monimuotoisuutta edesauttavat lajit ovat puolestaan aliarvostettuja hoidetuilla kaupunkialueilla. Tällaisista lajeista Luonnonsuojeluliitto on nostanut esimerkeiksi pajut ja pohjanlepakot. **Lähde: sll.fi**

EDISTÄ KAUPUNKILUONNON MONIMUOTOISUUTTA

1

SUOSI PAJUA

Suomessa kasvavat 20 pajulajia, erityisesti raita, ovat kotimaamme avainlajeja eli sellaisia eliöitä, joista useat muut ekosysteemin lajit ovat riippuvaisia. Ne tarjoavat kevään ensimmäisen ravintoannoksen kimalaisille ja lukuisille muille hyönteisille. Ojanvarsilla ja rannoilla nopeakasvuiset pajut sitovat ravinteita ja puhdistavat vesiä. Pajun runsas juuristo auttaa myös ehkäisemään eroosiota.

2

VAALI VANHOJA PUITA JA METSIÄ

Kanahaukka tarvitsee kaupungissa pesäpaikakseen riittävän isokokoisen puiston ja suuren puun, joka kestää sen pesän painon. Liito-orava taas tekee pesänsä sekametsässä sijaitsevaan, käpytikan hakkaamaan puunkoloon tai linnunpönttöön. Harmaaleppä, tervaleppä ja haapa ovat tärkeitä lehtiä ja norkkoja syövä liiturin ravinnonsaannin kannalta. Kookkaita kuusia se tarvitsee liitomatojen ponnistuspaikoiksi.

3

PÖLYTTÄJILLE UUSIA ELINYMPÄRISTÖJÄ

Maatalousympäristöjen muuttuttua ovat pölyttäjät ahdingossa. Kaupungeista voi kuitenkin löytyä niille uusia elinympäristöjä. Kunnissa kannattaa suosia pölyttäjille sopivia pensas- ja puulajeja, torjua vieraslajeja, perustaa niittyjä nurmialueille ja lisätä lahopuun määrää. Suomen luonnonsuojeluliitto edistää tulevana vuosina pölyttäjät huomioivaa ympäristönhoitoa mallikohteiden avulla. Työn pohjalta luodaan pölyttäjaystävällisen ympäristönhoidon toimintamalli yhteistyökumppaneille. Yhteistyötä tehdään erityisesti kuntien ja viheralan ammattilaisten kanssa.

Kuva: Dallailen-ehdotuksen tekijäryhmä

Dallailen voitti Ytimessä-kilpailun

Helsingin kaupungin yhdessä Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston ja Helsingin seudun kauppakamarin kanssa järjestämän, keskustan elinvoimaisuuden parantamiseen ideoita hakeneen opiskelijakilpailun voitti rohkeita visioita sisältävä ehdotus Dallailen. Tavoitteena on kilpailutoistista saatujen ideoiden avulla lisätä keskustan kävijämääriä ja keskustassa vietettyä aikaa. Voittajatyössä tavoitellaan laajemman ja mielenkiintoisemman kävelykeskustan rakentamista ja ehdotetaan lisää uusia ympärivuotisia kaupunkitahtumia Kauppatorilta Töölönlahdelle. **Lähde: Helsingin kaupunki**

Kunnossapitäjä palkittiin

Viher- ja ympäristörakentajat ry (Vyra) ja J-Trading Oy palkitsivat kunniakirjalla **Tarja Katajamäen** hänen ansioistaan TK Puutarhuissa. Perusteluiden mukaan Katajamäen pitkäaikainen sitoutuminen ja ammattitaito viheralueiden kunnossapitotehtävissä ovat olleet poikkeuksellisia. Katajamäki on osoittanut erinomaista työetiikkaa sekä huomattavaa huolenpitoa ympäristö- ja työturvallisuusasioista. Kunniakirja myönnettiin Vyran koulutuspäivillä 14.3. Lahdessa. **Lähde: Vyra**

Kuva: Vyra

Kuva: Puutarhaliitto

Kuva: Pixabay

Puutarhat avoinna

Suomen suosituin puutarhatapahtuma Avoimet Puutarhat järjestetään tänä vuonna sunnuntaina 16. kesäkuuta. Tapahtuman teemana on tänä vuonna Puutarha herättää aistisi. Oman pihan ilmoittaminen mukaan tapahtumaan onnistuu www.avoimetpuutarhat.fi -sivujen kautta ja jatkuu aina 16.5. asti. **Lähde: Puutarhaliitto**

Avustusta haettavana kaupunkivesien haitta-aineiden hallintaan

Kaupunkivesien hallinnan ja haitallisten aineiden vähentämisen hankkeille voi hakea avustusta 15.5.2024 mennessä Etelä-Savon Ely-keskuksesta. Haku on valtakunnallinen ja avustusta voivat hakea kunnat, kuntayhtymät ja näiden omistamat yhtiöt ja muut kuntaomisteiset toimijat, yhdistykset, yritykset sekä muut yhteisöt lukuun ottamatta valtion virastoja ja laitoksia. **Lähde: Etelä-Savon Ely-keskus**

Kuva: Pixabay

Opastettuja luontoretkiä pääkaupunkiseudulla

Pääkaupunkiseudun kaupungit Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa ovat järjestäneet kuntalaisille maksuttomia, opastettuja luontoretkiä jo yli 30 vuoden ajan. Tänä vuonna retkiä järjestetään huhtikuusta marraskuuhun erilaisilla, ajankohtaisilla teemoilla ja ne löytyvät kaupunkien julkaisemasta retkikalenterista. **Lähde: Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristö**

Retkikalenteriin kansikuva: Helsingin kaupunki

Lajitietokeskus haastaa tunnistamaan

100 laji -haaste kannustaa tutustumaan kotipihan tai lähiluonnon lajeihin. Samalla kerätään tietoa tutkimustarkoituksissa hyödynnettäväksi. Kansalaistieteellä on merkittävä rooli luonnon monimuotoisuuden seurannassa. **Lähde: Lajitietokeskus**

Kuva: YIT

YIT solmii suunnittelu-kumppanuuksia

Kumppanuusmallilla YIT tavoittelee kustannus- ja päästösäästöjä, entistä syvempää yhteistyömallia, digitaalisuuden edistämistä, suunnittelun laadun parantamista ja hankkeiden läpimenoajan lyhentämistä. Aluksi kumppaneita ovat Arco Architecture Company Oy, Arkkitehtipalvelu Oy, Granlund Oy, Sitowise Oy ja Sweco Finland Oy. **Lähde: YIT**

Kuva: Avant

Avant valmistaa ensi vuonna jopa 800 akkua Ylöjärvellä

Avant-konsernin uusi tytäryhtiö Avant Power suunnittelee ja valmistaa Avant-pienkuormaajiin optimoidut akut tehdasalueella Ylöjärvellä. Tuotanto on alkanut ja sitä on tarkoitus kasvattaa vuoden loppua kohden. Yhtiöstä arvioidaan, että viiden vuoden päästä jopa puolet myydyistä kuormaajista voi olla sähköisiä. **Lähde: Avant Tecno Oy**

Kuva: Biolan

Jussi Kariniemi Biolanin toimitusjohtajaksi

Biolan Oy:n johtoon siirtyy tuotantojohtajan toimesta omistajasuvun kolmannen polven edustaja **Jussi Kariniemi**. Uusi pesti alkaa 1.6.2024 nykyisen toimitusjohtaja Teppo Rantasen siirtyessä eläkkeelle. Kariniemi aikoo jatkaa toimitusjohtajana siirtymää kohti turpeetonta tuotantoa. **Lähde: Biolan**

Kuva: Anna Autio

Kevätmessuilla 58 000 kävijää

Puutarhanhoidon, mökkeilyn, rakentamisen, remontoinnin ja sisustamisen tapahtumakokonaisuus Kevätmessut aloitti uuden kauden ja täytti 21.-24.3. Helsingin Messukeskuksen runsaalla 58 000 kävijällä, yli 500 yrityksellä sekä vilkkaalla kaupankäynnillä. Tapahtumassa oli esillä kuusi ideapihaa esittelevänä Ideapihaa sekä uutena hyötypuutarhoihin keskittyvä neuvontatori.

”Kekkilän kanssa toteuttamamme neuvontatori toi paljon asiakkaita, jotka olivat todella innostuneita keväästä. Ihmiset olivat tapahtumassa ostohousut jalassa: he halusivat shoppailla. Tämä on antanut meille hyvän pohjan myös siihen, miten voimme parantaa valikoimaamme ensi kaudelle”, Viherrinki Oy:n toimitusjohtaja Satu Laurell kertoo.

Neuvontatorilla kysyttiin hänen mukaansa kaikesta mikä liittyy puutarhaan: kasveista ja kasvilajeista, istuttamisesta ja kylvämisestä sekä siitä, kuinka sitä perennapenkkiä huolletaan keväällä. Jätelainsäädännön muututtua myös kompostointiin liittyvät kysymykset kiinnostivat kävijöitä. **Lähde: Messukeskus**

Kuva: Pixabay

Talonrakennus on edelleen jäässä

Talonrakentaminen väheni viime vuonna 11 prosenttia, selvästi enemmän kuin finanssikriisissä. Talonrakentamisen kaikki sektorit hyyytivät, mutta asuntotuotannon pudotus oli dramaattisin. Rakennusteollisuus RT:n suhdanne-ennusteen mukaan vielä ei ole merkkejä käänteestä. Tänä vuonna rakentamiseen on odotettavissa laskua 5 prosenttia. **Lähde: Rakennusteollisuus RT**

Viherympäristöliitto hakee

MYYNTIPÄÄLLIKKÖÄ / MYNNISTÄ VASTAAVAA

Tämä ei ole työpaikkailmoitus... Tämä on kutsu tulla tekemään kanssamme yhteistyötä ja rakentamaan parempaa tulevaisuuden elinympäristöä.

Etsimme henkilöä vastaamaan Viherympäristöliiton myyntityöstä, erityisesti tapahtumiin liittyvästä osallistumis- ja näytelypaikkamyynnistä, julkaisujen ilmoitusmyynnistä sekä sponsori-hankinnasta hands on -periaatteella itse myyntityötä tehden. Erityisinä painoituksina tehtävässä ovat Viherpäivät-tapahtuma, Viherympäristö-lehti ja Vihreä Kirja sekä uusi Juurihaku.fi-palvelu. Tehtävä tulee sisältämään myös muiden tapahtumien myyntiä ja markkinointia sekä liiton toimintaan liittyvää kehittämistyötä yhdessä liiton muun henkilöstön ja työryhmien kanssa. Tehtävässä painottuu käytännön asiakas-palvelutyö asiakkaiden kanssa.

Tehtävässä onnistuminen edellyttää osaamista ja kokemusta tuloksellisesta myynnistä ja markkinoinnista sekä sponsori-hankinnasta. Odotamme sinulta myös vaikuttavia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja sekä esiintymishalukkuutta. Kokemus yritysyhteistyöstä, järjestötyöstä sekä viheralan tuntemus ja kokemus ovat eduksi tehtävään valittaessa, mutta eivät välttämättömiä.

TARJOAMME

- Näköalapaikan kehittyvälle viheralalle
- Pienen ja dynaamisen työyhteisön
- Monipuolisen järjestön tuen

Katso tarkemmat tiedot tehtävästä: vyl.fi/uutiset

Tiedustelut: Toiminnanjohtaja Taavi Forssell, 040 197 1273, taavi.forssell@vyl.fi (lomalla 5. -15.4.2024)

Jätäthän hakemuksesi ja ansioluettelosi palkkatoiveineen tai tarjouksen kera 5.5.2024 mennessä taavi.forssell@vyl.fi

NÄSIN PUIST

OSILTA

*ihmisille
ja kasveille*

Kuva: MaanLumo

Tampereen Näsin puistosilta palkittiin vuoden ympäristörakenne-kohteena. Selvitimme, miten tässä poikkeuksellisessa kokonaisuudessa on ajateltu kunnossapitoa suunnitteluvaiheesta käytäntöön.

teksti: EEVA VÄNSKÄ

Näsin puistosilta vakuutti asiantuntijat sekä tamperelaiset, kun se avattiin kevyenliikenteen ja virkistymisen käyttöön Näsijärven ja Tammerkosken kulttuurimaisemassa viime kesänä. Vanha ajoneuvosilta on suunniteltu uusiksi esteettisesti, toiminnallisesti ja kestävästi, ja lopputuloksena on hyvää ympäristöä.

Voittajasuunnitelman teki Maisema-arkkitehtitoimisto Maanlumo Oy. Pohja-ajatuksena oli muuttaa autoilta vapautunut Näsinsilta ulkoilutilaksi. Jo lähtökohta oli uniikki.

HAASTAVA RAKENNUSKOHDE

Rakennuttajainsinööri **Raija Tevaniemi** vastaa työssään keskustan katu- ja viherrakennuskohteiden suunnittelun tilaamisesta ja rakennuttamisesta. Hän sanoo, että Näsin puistosilta on ollut mielenkiintoinen ja ainutlaatuinen suunnittelu-

ja rakentamiskohde keskusta-alueella.

– Siitä voi oppia, että aina ei kannata purkaa olemassa olevaa, vaan tosiaankin kannattaa ajatella toista käyttötarkoitusta.

Rakentamisen aikaiset olosuhteet olivat haastavat. Vieressä on kymmenen kilometriä Näsijärven selkää, ja syysmyrsky pohjoisesta tuntuu.

– Sillan eristeitä ei voitu tehdä talvella, ja pintatyöt päästiin aloittamaan vasta myöhään syksyllä 2022, joten päätimme siirtää työt tietoisesti seuraavalle keväälle. Esimerkiksi kiveysten saumat vaativat, että lämpötila on plussan puolella.

Samaan aikaan Ukrainan sota viivästytti materiaalihankintoja.

– Siltarakenteista paljastui myös yllätyksiä, joita ei vanhoista suunnitelmista tai pinnalta nähty. Aikanaan, kun jalkakäytävää oli levitetty, sillan rakenteisiin oli jätetty vanha reunapalkki. Sillä ei ollut rakenteellista tehtävää, joten piikkasimme

Ranta-Tampellan ja Särkänniemen alueen yhdistävä Näsin puistosilta otettiin käyttöön viime kesänä. Kuvassa Näsin puistosilta Maanlumon suunnitelmana.

”Kokemusten
perusteella voidaan
päättellä, edellyttääkö sillan
kasvillisuus erityishuomiota
kunnossapidolta tai poikkeavaa
hoitotoimenpiteiden
ohjeistusta.”

sen pois. Tämä vaati työnaikaista muutossuunnittelua.

Rakentamisen aikataulu venyi osittain materiaalin saata-
vuusongelmista ja sääolosuhteista johtuen, ja Näsin puistosil-
ta päästiin avaamaan asukkaille kesällä 2023.

TUIMAT OLOSUHTEET

Sillalla on keväällä ja kesällä kuivaa ja tuulista, syksyllä ja tal-
vella haasteena ovat myrskyt, routiminen ja lumi. Siltakansi
on myös liukas.

– Lumen varastointi ja istutuksille päätyvä hiekoitushiek-
ka voivat hankaloittaa perennojen kasvua, samaten ilkeävaltaa
voi esiintyä. Aika näyttää miten kasvit pärjäävät, Tevaniemi
pohtii.

Ensimmäiset kaksi vuotta kohde on takuuhoidossa, josta
vastaa urakoitsija Tampereen Puutarha-Center.

– Talvella Tampereen Infra auraa kävelyreitit sillalle. Talvi-

>

Kuva: Laura Paronen / Visit Tampere

Yllä: Tampere tiivistyy ja viheralueita rakennetaan paljon kansi-rakenteina. Tämä tuo kunnossapidolle omat haasteensa. Kuvassa keväinen Tammerkoski.

Oikealla: Maisemasilta rytmittyy ympäröiviin alueisiin ja on osa Näsijärven rantareittiä. Tammerkosken puoleinen osuus on jäänyt ajoneuvoliikenteen ja pyöräilyn käyttöön.

Oikealla alhaalla: Rakennuttajainsinööri Raija Tevaniemi toivoo, että viherympäristön kunnossapitoa kehitettäisiin tiiviissä kaupunkirakenteessa niin, että viheralueita voidaan toteuttaa ja pitää kunnossa myös vaativilla alueilla.

kunnossapidettävästä jalankulkuväylästä on tehty kartta. Myöhemmin näemme, miten tämä on toiminut.

Joihinkin kohtiin asennettiin routaeristeet, koska kansi jäätyy myös sivulta ja alta.

- Kasvualusta on valittu niin, että kasvit pärjäisivät mahdollisimman hyvin ankarissa olosuhteissa. Kasvualustan alla on myös kennosto, joka pidättää vettä.

Tevaniemi toivoo, että Näsän puistosilta säilyisi suunnitelun kaltaisena.

- Toivon myös, että kasvit menestyvät hankalista olosuhteista huolimatta. Ja tietysti että asukkaat saisivat pitää sen viihtyisenä tilanaan.

Viherasiantuntija **Kirsi Mäntysaari-Ukkola** vahvistaa, että Näsän puistosilta on kasvillisuuden osalta aluksi urakoitsijan takuuhoidossa.

- Näillä näkymin kasvillisuuden kunnossapito siirtyy Kaupunkiympäristön palvelualueen ja Tampereen Infra Oy:n välisen kunnossapitosopimuksen piiriin vuonna 2025.

Tällä hetkellä Tampereen Infra vastaa talvikunnossapidon lisäksi sillalla olevien keinujen ja kuntoiluvälineiden turvallisuudesta ja tarkastamisesta.

– Puistosillan viheralueet on luokiteltu R3-kunnossapitoluokkaan, ja sen mukaan aluetta tullaan kunnossapitamaan. Meillä on edessä mielenkiintoiset oppivuodet takuuajana, kun seuraamme kasvillisuuden kehittymistä.

Mäntysaari-Ukkola toteaa, että vasta kokemusten perusteella voidaan päätellä tarkemmin, edellyttääkö sillan kasvillisuus olosuhteiden vuoksi erityishuomiota kunnossapidolta tai poikkeavaa hoitotoimenpiteiden ohjeistusta.

HARKITUT KASVIT

Maisema-arkkitehti Elsi Lehto Maanlumosta kertoo, että toimistossa on periaate tasa-arvoisesta suunnittelusta.

- Kaikkien ideoita arvostetaan, mutta toki työnjakoakin oli Näsän puistosillan suunnittelussa siten, että itse vastasin projektiarkkitehdin työstä, maisema-arkkitehti **Krista Muurinen** toimi pääsuunnittelijana ja maisema-arkkitehti **Reeta Pellinen** vastasi kasvillisuudesta.

Lähtökohtana oli löytää Näsän puistosillalle konsepti, suunnittelun idea analyysin kautta. Konsepti luo pohjan kaikille suunnittelun osa-alueille toiminnoista tilallisuuteen, materi-

Kuva: Tommi Penttinen / Tampereen kaupunki

aaleihin ja kasvillisuuteen. Kyse on suunnittelun kokonaisuudesta.

– Isossa kuvassa pohdimme, mihin sillalla halutaan laajempia yhtenäisiä istutusalueita; esimerkiksi jaksottamaan oleskelun alueita tai luomaan suojaa. Toisaalta yhtäaikaaisesti selvitimme muun muassa teknisiä reunaehtoja, mihin kasvillisuutta on ylipäättään mahdollista istuttaa.

Puistosillan aaltoileva istuskelukorkuinen luonnonkivimuuri nostaa oleskelualueen kulkureittiä ylemmäksi ja mahdollistaa istutusalueiden kasvualustan tarpeellisen paksuuden.

– Halusimme joihinkin paikkoihin korkeampaa kasvillisuutta ja toisaalle heiniä ja perennoja. Kasvilajistoa pohdimme sen kautta, mitä luontaisesti voisi löytyä Näsijärven rannoilta, mitkä kasvilajit selviävät sillan haastavista kasvuolosuhteista ja toisaalta mitä värimaailmaa tavoiteltiin.

Reeta Pellinen sanoo, että keskeistä suunnittelun alussa oli kasvillisuuden massoittelu ja korkeusvaihtelun luonnostelu.

– Keskiosassa siltaa, Pajasaaren kohdalla, korostui reilumpi kasvillisuus ja virtaavan veden kohdalla kasvillisuus on matalampaa. Lajivalinnat tulivat vasta loppuvaiheessa, eli suunnit-

>

Kuva: Laura Vanzo / Visit Tampere

Puistosillalta löytyy noin 40 eri kasvilajia ja -lajiketta.

Puistosillan viheralueet on luokiteltu R3-kunnossapitoluokkaan, ja sen mukaan aluetta tullaan kunnossapitämään. Kuvassa sillan kävelyritilä.

telma ei edennyt lajit edellä, vaan ensin massoiteltiin ja mietittiin olosuhteita.

Ajatuksena oli kalliorannan olosuhteet ja kasvillisuus.

– Istutussuunnitelma perustuu pensaiden ja perennojen osalta sekaistutusalueisiin, joihin määrittelimme seokset, kasvilajien- ja lajikkeiden suhteet sekä taimien määrät, mutta käytännössä istuttajalle jäi paljon päätösvaltaa kasvien lopullisessa sijoittelussa.

Krista Muurinen lisää, että sekaistutuksilla tavoiteltiin vaihtelevuutta.

– Suunnitteluvaiheessa käytiin tilaajan kanssa hyvää keskustelua ja kasvillisuudesta saatiin myös kaupunginpuutarhuri Timo Kosken kommentit.

Puistosillalta löytyy noin 40 eri kasvilajia ja -lajiketta. Viheralueet jatkuvat koko puistosillan läpi. Kasvit on valittu niin, etteivät ne kasvaessaankaan peitä maisemaa, mutta kesäisin oleskelupaikoilla on suojaa ja aina jotain kukassa.

– Tänä keväänä sipulikasvit tulevat näkyviin ensi kertaa. Toisaalta esimerkiksi heinät ovat myöhäisiä lähtemään kasvuun, joten saa nähdä tuleeko palautetta siitä, että kaikki ei ole heti vihreänä, Pellinen pohtii.

HUOLEN PITO

Kunnossapitoa ajatellen siltä jaettiin selkeästi kahteen osaan: talvikunnossapitoalueeseen sekä oleskelu- ja istutusalueisiin, joilla ei ole talvikunnossapitoa.

Elsi Lehto sanoo, että kunnossapitojaksotus auttoi suunnittelussa siten, että talvikunnossapito pääsee sillan pohjoisreunan kautta ajamaan suoraan sillalle, eikä tiellä ole rakenteita,

jotka voisivat kärsiä.

Reeta Pellinen toteaa, että kasvillisuuden suunnittelussa on tarve käydä vuoropuhelua kunnossapidon kanssa.

– Nyt on vasta yksi kasvukausi takana, ja onneksi ensimmäinen kesä oli suotuisa ja kasvit lähtivät hyvin kasvuun. Vähän jännittää talven jälkeen, miten kasvit ovat selvinneet.

Reuna-alueet ovat herkkiä kulumaan, ja on mahdollista, että puistosilta vaatii paitsi takuuajan hoitoa, myös kasvien uusimista sekä erityishuomiota kunnossapidossa pidemmällä aikajänteellä.

– Kasvivalinnoissa sekaistutusperiaatteen toimivuus nähdään tulevina vuosina. Konsepti joustaa, mikäli muutoksia lajeihin tarvitsee tehdä, Lehto miettii.

Krista Muurinen puhuu maisema-arkkitehtuurillisista raameista.

– Kokonaisnäkemys ei kaadu, jos joku laji halutaan vaihtaa.

Lehto toivoo vielä nykyistä enemmän keskustelua kunnossapidosta suunnitteluvaiheessa, sekä kasvillisuudesta että talvikunnossapidosta. Muurinen miettii, että kunnossapidon katse pitäisi olla mukana kaikessa, pitkällä aikajänteellä.

– Suunnittelusta kohteen valmistumiseen ja pitkälle eteenpäin, jolloin voitaisiin nähdä, missä kaikissa asioissa onnistuttiin ja mistä voidaan ottaa oppia.

Parhaat tulokset kohteessa syntyvät silloin, kun viheralan ammattilaiset ovat sitoutuneita ja voivat käyttää omaa ammattitaitoaan sekä tietoaan. On huolestuttavaa, jos investointeihin löytyy rahaa, mutta jatkuvan kunnossapidon roolin tärkeyttä ei nähdä ja kunnossapitoa riittävästi resursoida, Maanlumon suunnittelijat sanovat. v

KUNNOSSAPITO HOITAA?

Viheralueiden kunnossapidon päivittäinen työ kärsii arvostuksen puutteesta. Millaisia resursseja ja osaamista vaatii nykyaikaiseksi suunniteltujen viheralueiden hoito ja miten resurssien ja osaamisen saatavuus voitaisiin varmistaa? Näitä asioita pohtii ja kehittää Viherympäristöliiton uusi työryhmä.

teksti ja kuvat: LIISA HYTTINEN

KUNNOSSAPITOON TARVITAAN TOIMINTAMALLI

Uusien viheralueiden rakentamisesta sekä olemassa olevien alueiden uudistuksista uutisoidaan usein positiiviseen sävyyn ja järjestetään erilaisia asukaskyselyjä sekä ideointitilaisuuksia. Projektien päätyttyä kunnossapidon vain oletetaan toimivan. Uudenlaiset alueet vaativat kuitenkin kunnossapidolta sekä resursseja että osaamista, joita ei välttämättä aina osata huomioida ja ennakoida.

Helsingin kaupunkiympäristöä suunnitellaan upoudella Kalasataman alueella sijaitsevassa Kaupunkiympäristötalossa eli Kymptalossa, jota ympäröi puistomainen katutila Työpanpihalla ja Tukutorinkadulla. Puiston istutukset ovat piknik-nurmea lukuun ottamatta dynaamisia ja keskellä aluetta seisoo vielä hiukan keskeneräinen hyönteiskortteli.

Kymp-talossa työskentelevät Helsingin kunnossapitoyksikön viheraluetiimiläiset jännittävät puiston istutusten ensimmäisen kesän kasvuunlähtöä sekä sitä, tulevatko istutukset tallatuiksi vai osataanko ne kiertää. Tämä kohde on kunnossapidon johdon silmän alla, joten sen tulevia tarpeita pystytään ennakoimaan. Koko kaupungin osalta seuranta ei ole yhtä helppoa, ja tiedonkulkuun rakentamisesta kunnossapitoon kaivattaisiinkin enemmän suunnitelmallisuutta.

- Rakentamista johdetaan ja viedään läpi säännöllisin projekti- ja työmaakokouksin. Kunnossapidon kokouskäytäntö ja toimintamalli eivät ole yhtä selkeitä, sanoo projektinjohdaja **Heidi Kiuru** Helsingin kaupungin kunnossapitoyksikön viheraluetiimistä.

>

Heidi Kiuru, Aino Karilas ja Anna-Mari Tiitinen-Kairi odottavat jännityksellä, miten uusi Kymp-talon puisto lähtee kasvuun. Alkukevään kierroksella he huomasivat, että pyörätelineiden luona luonto oli jo ehtinyt ottaa kiveyksen saumoja haltuun. - On hienoa nähdä, miten luonto puskee kaupungin keskeltä, sanoo Tiitinen-Kairi. - Toisinaan on vaikea löytää kasvi, joka menestyy kaupunkiympäristössä. Ja sitten kuitenkin sammat ja koivun taimet lähtevät itsekseen kasvamaan keskeltä kiveystä, ihastelee myös Karilas luonnon voimaa.

VIHERYMPÄRISTÖLIITTO KEHITTÄÄ KUNNOSSAPITOA

Ongelma ei ole yhden kaupungin, vaan koko alan. Viherympäristöliitossa nousi viime vuonna keskusteluun tarve kehittää yleisiä viherkunnossapidon käytäntöjä. Elävien, jatkuvassa muutoksessa olevien kasvien ja ekosysteemien kanssa toimiessa ei voida soveltaa samanlaisia rakentamisen jälkeisen ylläpidon ohjeistuksia ja sopimusehtoja kuin elottomien rakennusten ja infrastruktuurin kanssa. Esimerkiksi takuuajana kasvillisuuden ylläpito vaatii aktiivista hoitoa, jotta se pysyy sopimuksenmukaisessa kunnossa.

Viherympäristöliitossa perustettiin vuoden alussa työryhmä, jonka tehtävänä on pohtia keinoja viheralueiden kunnossapidon kehittämiseksi. Työryhmä koostuu eri viheralan ammattikuntia ja asiantuntijuusalueita edustavista toimijoista, joista moni on mukana myös Viherympäristöliiton jäsenjärjestöjen toiminnassa. Heidi Kiuru toimii työryhmän puheenjohtajana.

- Kunnossapidon kehittämisen työryhmälle on todellakin tarvetta, joten ihan mahtavaa että sellainen saatiin nyt perustettua! Paljon on tekemistä, mutta luotan vahvasti äärimmäisen ammattitaitoiseen ryhmäämme kunnossapidon profiilin nostossa ja toimintamallien kehittämisessä, hehkuttaa Kiuru.

Ratkaistavia asioita riittää. Kaupunkien kestävyystavoitteet asettavat uusia vaatimuksia kaupunkivihreän suunnittelulle.

Oikealla ylhäällä: Melko tiiviisti istutetussa Kymp-talon puistossa on odotettavissa näyttävää kukintaa, mikäli kasvuunlähtö roudan sulettua onnistuu suunnitellusti. - Luulisi että ihmiset tykkäävät, arvelee Aino Karilas.

Alakuvat: Vanhan ajan puhelinkopin kokoinen hyönteiskortteli ei ole vielä aivan valmis, mutta on mahdollista, että ensimmäiset asukkaat ovat jo syksyllä löytäneet sieltä talvehtimispaikkoja. Puiston kasvillisuuden olisi tarkoitus tukea hyönteisten menestymistä puistossa myös kesäaikaan.

Luonnon monimuotoisuutta tukevia ratkaisuja, kuten monilajista ja pölyttäjäystävällistä kasvillisuutta halutaan enemmän niin kaduille, tonteille kuin viheralueille.

Myös osaavan työvoiman saanti on iso haaste jo nyt.

- Kunnossapidolta edellytetään uusien käytäntöjen omaksumista, sillä esimerkiksi dynaamisia istutuksia, monimuotoisia hulevesipainanteita ja kaupunkiniittyjä sekä erilaisille eliöille suunniteltuja lahoppurakenteita tai keinopesiä tulee hoitaa erilailla kuin tavanomaisia rakenteita tai yksi- ja vähälajisia istutuksia saati nurmikenttiä, kertoo Sitowise Oy:n

>

Viheraluetiimi seurailee Kympp-talon lähistöllä etenevää Kalasatamasta Pasilaan eli Kapa-hankkeen työmaata ohikulkumatkoillaan. Raitiovaunureitin varrelle on tuotu toisaalta työmaan alta kaadettuja lehmuksia pysty- ja maalahopuiksi. Hankkeessa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kierrätysmateriaaleja.

maisema-arkkitehti **Aino Karilas**, joka on mukana työryhmässä Suomen maisema-arkkitehtiliiton edustajana.

Luontopohjaisiin ratkaisuihin perustuvien viheralueiden kunnossapidon tarpeet olisi hahmotettava nykyistä selkeämmin. Tässä voisi auttaa koko viheralalla käytössä oleva kunnossapidon prosessi projekti- ja työmaakokouksineen, jota Kiuru ehdottaa. Selkeän ja yhtenäisen käytännön avulla kunnossapidon toimintaa olisi nykyistä helpompi resursoida oikein. Helsingissä kunnossapidettävien viheralueiden pinta-ala on kasvanut vuosi vuodelta, mutta budjetin kasvu on suhteessa siihen ollut hitaampaa.

- Kunnossapidossa ei välttämättä aina osata perustella, mihin rahaa tarvitaan, toteaa Helsingin viheraluetiimin tiimipäällikkö **Anna-Mari Tiitinen-Kairi**.

Perustelu voikin olla vaikeaa, jos uudet alueet tupsahtavat kunnossapidon vastuulle ilman ennakkoivaa vuorovaikutusta. Suunnitelmallisuus edellyttää, että tieto tulevista tarpeista on olemassa hyvissä ajoin.

KASVIOSAAMISELLE YHÄ ENEMMÄN TILAUSTA

Budjetoinnin lisäksi kunnossapidon yhtenäisen toimintamallin avulla voitaisiin edistää tiedonkulkua käytännön työssä: tieto esimerkiksi luontopohjaisten ratkaisujen vaatimista,

perinteisiin istutuksiin nähden huomattavan erilaisista hoitotavoista saavuttaisi varmemmin kunnossapidon työntekijät, jolloin voitaisiin välttää turhat hudit. Tämän tiedon lisäksi kunnossapidossa on satsattava osaamisen kehittämiseen, jotta uudenaikaisiksi suunniteltuja alueita pystytään hoitamaan taroituksenmukaisesti.

Aino Karilaksen mielestä kasvien tuntemukseen olisi hyvä panostaa viheralan koulutuksessa enemmän, sillä monen valmistuvan opiskelijan kasviosaamisen taso on pitkälti opiskelijan omasta kiinnostuksesta kiinni. Perhospuutarhuri- ja lumotarhurikoulutukset ovat oivallisia, mutta myös hortonomin peruskoulutukseen kaivataan enemmän kasviosaamista.

- Eikä puhuta pelkästään kasveista, vaan siitä, että olisi yleinen ymmärrys erilaisista eliöistä. Mennään vähän biologiankin puolelle, vaikka ei toki hirveän syvälle, ajattelee Viherympäristöliiton kunnossapidon kehittämistyöryhmässäkin jäsenenä vaikuttava Karilas.

Kiuru on huomannut omassa työssään, että monipuolinen luonnontuntemus on tarpeen.

- Pitää tietää vähän myös linnuista, liito-oravista ja lepakoista. Esimerkiksi lintujen pesimäaika vaikuttaa todella moneen asiaan. Silloin ei kaadeta puita, niitetä niittyjä, alasleikata pensaita eikä raivata risukoita, Kiuru toteaa.

- Toimintatavat muuttuvat, kunnossapito muuttuu, ja myös koulutuksen pitäisi muuttua, yhtyy ajatuksiin Tiitinen-Kairi.

ELPARK CONCRETE

Koottava istutusallas betonista,
johon voit vapaasti valita pituuden,
leveyden ja korkeuden.

”Viheralueiden suunnittelussa
ja kunnossapidossa olisi
syytä ottaa yhä enemmän
mallia luonnosta.”

Dynaamiset istutukset ovat nouseva trendi ja yksi hyvä esimerkki viherkunnossapidon osaamistarpeiden muutoksesta. Dynaamiset istutukset ovat monilajisia ja kerroksellisia sekaistutuksia, joiden on tarkoitus muuttua ajan myötä luontaisen kasviyhdyskunnan tavoin. Uusia lajeja saa tulla ja vanhoja väistyä. Dynaamisen istutuksen hoidon tulisi olla sallivaa.

- Vaatii ammattitaitoa tietää, mitä istutuksesta poistetaan ja minkä kasvin kannattaa harkinnan mukaan antaa levitä, Heidi Kiuru toteaa kiertäessään Kymppitalon puiston dynaamisia istutusalueita yhdessä Anna-Mari Tiitinen-Kairin sekä Aino Karilaksen kanssa.

- Myös tilaajapuolelta tarvitaan enemmän valvontaa ja ohjaamista ainakin alkuun, lisää Tiitinen-Kairi.

Tässä kohteessa kunnossapidon kehittämiseen ollaankin jo panostamassa.

- Sitowisella alkamassa Kymppin tilaama seuranta- ja ohjausprojekti, jossa tarkastellaan alueen kasvillisuuden kehittymistä, dynaamisen istutuksen onnistumista ja ohjataan kunnossapitoa. Tarkoituksena kartuttaa tietoa ja osaamista dynaamisten istutusten kunnossapidosta, kertoo Karilas.

Tiedon ja osaamisen olisi myös tärkeää kulkea molempiin suuntiin, jotta kunnossapidon realiteetit voidaan huomioida alusta alkaen.

- Kunnossapidossa on osaamista, joka olisi hyvä saada paremmin mukaan jo suunnitteluvaiheessa, Karilas toivoo.

LUMOA JA KESYÄ KILPAILUTUKSILLA

Helsingissä viheralueiden kunnossapitoon on saatu osaamista luonnon monimuotoisuudesta (lumo) ja kestävästä ympäristörakentamisesta (kesy) mukaisista toimintatavoista ottamalla ne mukaan kilpailutuksen kriteereihin. Jos lumon ja kesyn tarpeellisuus saatettiin vielä takavuosina kyseenalaiseksi, niin nyt ilmapiiri on muuttunut.

- Näiden teemojen upottaminen kilpailutuksiin on meidän tärkein keino vaikuttaa, koska silloin ne ovat mukana kaikessa tekemisessä urakka-asiakirjojen kautta, sanoo Anna-Mari Tiitinen-Kairi.

Tänä päivänä vastustusta lumo- ja kesy-asioiden sisällyttämiselle kriteeristöön ei enää entiseen malliin ilmene.

- Pikku hiljaa mennään rakentamisessa ja kunnossapidossa elinkaariajatteluun ja pitkäikäisyyteen, Kiuru ja Tiitinen-Kairi toteavat. v

kalusteet.elpac.fi

Robottiruohonleikkureilla ratkaisuja moniin kehitystarpeisiin

Pohditko sinäkin työssäsi megatrendien soveltamista käytäntöön? Miten kehittää kunnossapitoa vastaamaan hiilineutraaliustavoitteisiin ja biodiversiteetin lisäämiseen? Miten työn tuottavuuskehitys ja työvoiman saatavuus voisivat päästä positiivisille kehitysurille? Robotiikka tarjoaa ratkaisuja näihin haasteisiin, kirjoittaa Viher- ja ympäristörakentajat ry:n projektipäällikkö, hortonomi ja ammatillinen opettaja Tuomo Vainikainen.

teksti: TUOMO VAINIKAINEN

kuvat: JENNI ROTH (henkilökuva) JA HUSQVARNA

Viheralueiden kunnossapidon toimintaympäristö on nopeassa, globaalien megatrendien ja kansallisten kehitysurien vauhdittamassa muutoksessa. Hiilipäästöjä tulee saada vähemmäksi ja luonnon monimuotoisuutta suuremmaksi. Näihin ohjaavat lainsäädäntö, kuntien ilmastositoumukset kuin myös yhteiskunnan, etenkin nuorien ikäpolvien, arvomaailma. Pienien nuorien ikäluokkien vauhdilla eläköityvässä Suomessa työvoiman saatavuusongelma on krooninen. Jäljelle jäävällä työpanoksella pitää jatkossa saada enemmän aikaan. Teollisuuden toimialat ovat jo tämän kehityksen läpikäyneet automatisoimalla tuotantolinjoja. Nyt ollaan siinä pisteessä, että robotiikka otetaan käyttöön myös palvelualoilla. Robottiruohonleikkurit ovat yksi hyvä esimerkki, jossa nykYTEKNOLOGIALLA on jo tarjota ammattikäyttöön soveltuvia ratkaisuja.

Uuden teknologian käyttöönotto muokkaa totuttuja ajattelumalleja. Ensimmäinen perustava ajattelutavan muutos on, että automatisoidussa nurmikonleikkauksessa nurmikon ei anneta kasvaa pitkäksi missään vaiheessa. Robotti leikkaa nurmikkoa koko ajan. Nykyisenkaltaista ajoväliä ja pitkäksi venyneen nurmikon ajon tuottamia haasteita ei synny lainkaan. Asiakkaiden, nurmikoiden käyttäjien saama etu on jatkuvasti

hyvälaatuinen nurmikko. Toinen ajattelutavan muutos on, että koneen kuljettaminen loppuu, sillä robotti pysyy alueella koko kauden. Konevalinta tehdään pinta-alan ja paikan ominaisuuksien mukaan. Esimerkiksi jyrkät luiskat asettavat ehtoja konevalinnalle.

HIILINEUTRAALIUS JA BIODIVERSITEETTI

Hiilipäästöjä vähentäviä toimia hakevat niin viheralueiden omistajat kuin kunnossapidon organisaatiot ja yritykset. Yksi meneillään oleva kehityskulku on polttomootorikoneiden korvaaminen sähköisillä. Ammattikäyttöön suunnitellut robottiruohonleikkurit toimivat normaalilla verkkovirralla. Jos käytössä on hiilineutraalisti tuotettu sähkö, päästään robottiruoholeikkureilla noin 80 prosenttia pienempään hiilijalanjälkeen verrattuna polttomootorikoneisiin. Ammatillaisleikkureiden aurinkoenergiaa tuottavat latausasemat ovat myös pian tulossa markkinoille. Lisäetuna on, että robottileikkuri ei melua eikä nostata pölyä.

Koska robotti leikkaa ja silppuaa nurmikon keräämättä sitä pois, kasvualustan hajottajilla riittää ravintoa tasaisesti. Humuksen jatkuva lisääntyminen tuo kasvualustaan hajoavaa

Sensoreillaan robotti tunnistaa esteen, kuten ihmisen tai koiran. Se hidastaa ja vaihtaa kulkusuuntaa. Kulkuväylän ylityskohtaan on syytä laittaa varoituskyltti. On suositeltavaa kertoa alueen käyttäjille, että aluetta hoitaa robotti.

hiiltä, josta osa jää nurmikon hiilivarastoon. Biomassan luontainen kierto vähentää lannoitustarvetta merkittävästi.

Kaupunkiviheralueilla etsitään uusia keinoja lisätä biodiversiteettiä. Roboteilla leikattavien nurmialueiden pienipiirteisyyttä voidaan kasvattaa. Tämä mahdollistaa monimuotoisuuden lisäämisen. Esimerkiksi kivien ja kantojen ympärille, puiden juuristoalueille ja hulevesipainanteisiin voidaan jättää monimuotoisuutta lisääviä laikkuja.

TYÖN TUOTTAVUUS JA TYÖVOIMAN SAATAVUUS

Elinkeinoelämästä kertovissa uutisissa tuodaan monesti esiin, kuinka Suomessa työn tuottavuuskehitys junnaa paikoillaan. Työn tuottavuudessa on kyse siitä, kuinka monta henkilötyötuntia tarvitaan jonkin asian, ja sen tuoman arvon, tuottamiseen. Toisin sanoen, kysymys on siitä, miten saman asian voisi tehdä pienemmällä työpanoksella. Tilastokeskuksen mukaan vuosina 2010–2020 työn tuottavuus lisääntyi keskimäärin vain 0,74 prosenttia vuodessa. Monella teollisuusalalla tuottavuutta on suurin harppauksin kasvatettu automatisoimalla tuotantoprosesseja. Robotit alkavat löytää tiensä tuotannosta myös kunnossapidon puolelle. Viheralueiden kunnossapi-

dossa työn automatisointi on helpointa aloittaa nurmikonleikkausta. Se on yksi eniten työtä vaativaa hoitotyötä, joten robottien suorittamat työtunnit vaikuttavat tuottavuuden nousuun. Pienet leikkurit mahtuvat pienempiinkin paikkoihin ja leikkauksen jälkeiselle siistimiselle jää vähemmän pinta-alaa, etenkin jos nurmikon rajaukset ovat selkeitä ja hoidettuja.

Työvoiman saatavuus on vuosikausia esillä ollut ongelma. Viher- ja ympäristörakentajat VYRA ry:n helmikuussa 2024 toteuttaman jäsenkyselyn perusteella 61 prosentilla alan yritystyönantajista on ongelmia löytää työvoimaa. Kesätyötä hakevien nuorien määrä on vähentynyt. Roboteilla voi hakea osaratkaisua resurssipulaan. Robotti ei tunne työaikoja eikä sairasta.

Viherympäristöliitossa meneillään olevassa viheralan vetovoimaisuutta tarkastelevassa Green VEU- hankkeessa on selvitetty 14–15-vuotiaiden nuorten ammatinvalinnan ajureita. Selvitys toi esiin, että tämä lähitulevaisuudessa työelämään saapuva ikäluokka haluaa työhön, jossa ympäristöasiat ovat kunnossa, ja jossa käytetään nykyaikaista teknologiaa. Tästä syystä robottien tuonti osaksi viheralan kunnossapitoa lisää työn ja työpaikan vetovoimaisuutta. Alan tulevaisuuden kannalta houkuttavan työnkuvan luominen, ja sitä myötä

>

Hoitokohteissa, joissa on jyrkkiä alueita, turvallisempi valinta on robotti kuin ihmisen ajama kone. Kuvassa Husqvarna Automower.

rekrytointivaikkeuksien vähentäminen, painavat vaakakupissa enemmän kuin toistuvan nurmikonleikkaajan työn säilyttäminen entisellään. Kunnossapitotyön osaamisvaatimukset nousevat työtehtävien kehittymisen myötä. Tervetulleita ovat työn tuottavuuskehityksen ja työn osaamisvaatimusten kasvun vaikutukset palkkakehitykseen.

AMMATTIKÄYTTÖÖN OLTAVA KUNNON KONEET

Suomessa robottiruohonleikkurit ovat jo löytäneet tiensä yksityispihoille, mutta ei niinkään ammattikäyttöön, lukuunottamatta golf- ja urheilunurmikenttiä. Robottiruohonleikkurit ovat hyvin pitkälle kehittyneitä ja soveltuvat tänä päivänä myös ammattikäyttöön. Robottileikkurit ovat päältä ajettavaan leikkureihin verrattuna pieniä ja kevyitä. Tästä syystä kasvualustojen painuminen on vähäistä. Alueen kantavuuskin voi olla heikompi ja kaltevuudet jyrkkiä. Näistä syistä kasvualustojen rikkoutumiset ja painumiset vähenevät. Jatkuvasti leikkaavat robotit eivät tuota leikkuujätettä. Tällöin nurmikon kunnossapidosta ei synny kasvijätettä. Muutoksella keräävästä leikkurista robottiin voidaan siis vastata jätelainsäädännön vaateeseen ehkäistä jätteen syntyä. Tämä tuo myös taloudellisia säästöjä ja tehostaa työtä edelleen.

Leikattavan alueen rajakaapelit on helppo asentaa paikoil-

leen. Ammattikäyttöön löytyy myös GPS-tekniikkaan nojaava järjestelmä, jossa robotit toimivat jo ilman maahan upotettavia rajakaapeleita. Robottien halutut leikkausalueet ohjautuvat koordinaattien avulla. Tämä mahdollistaa myös säännöllisen ajokuvion käyttöönoton.

Useiden hoitokohteiden välillä liikkuville helpotusta tuo koneiden hallinnointi ja seuraaminen mobiilisovelluksen avulla. Kun harkitaan alueen automatisointia, toteutussuunnittelu kannattaa tehdä jälleenmyyjän kanssa, jotta alueen asettamat reunaehdot tulevat kattavasti otettua huomioon.

ROBOTTI VIE TYÖPAIKAT – VAI TUO TYÖNHAKIJOITA?

Kun puhutaan töiden automatisoinnista, ei voi välttää argumenttia, että robotit vievät ihmisiltä työpaikat. Osittain tämä pitää paikkansa, ja tarkoituksella. Viheralueiden kunnossapitoon on vaikeuksia löytää työntekijöitä. Kunnossapidon määrärahoilla ei rekrytoida sitä määrää kausityöntekijöitä, jolla alueiden hoitoluokitusten mukaiseen, haluttuun laatuun viheralueilla päästäisiin. Ja jos määrärahat ovat vähenevässä, eikö robottien tekemällä työllä saataisi turvattua keskeisten nurmialojen laatu? Työtä muissa kunnossapidon tehtävissä varmasti riittää jatkossakin. V

STIHL

**LISÄAKKU
KAUPAN
PÄÄLLE**

LATAA LISÄTEHOLLA – AKKU KAUPAN PÄÄLLE!

Osta jokin valikoiduista akkukoneistamme
30.6.2024 mennessä ja saa lisäakku kaupan
päälle.*

*Koskee valikoituja akkukoneita, joissa on AP 200 -akku tai AP 300 S -akku.
Tarjous on voimassa vain kampanjaan osallistuvilla jälleenmyyjillä.

Haluatko tietää lisää tai tutustua
kampanjaan kuuluviin koneisiin?
Skannaa QR-koodi tai käy
lähimmän jälleenmyyjäsi luona.

STIHLPRO.FI

APIII
SYSTEM

LUMO-osaamista kiinteistöalalle

teksti: PYY RINKINEN, kuva: LAURA VANZO / VISIT TAMPERE

Miten kiinteistöhoiton työssä ja työnjohdossa voitaisiin paremmin huomioida luontokadon ehkäisy ja luonnon monimuotoisuuden varjelu? Ekokumppanit Oy:n ja Suomen ympäristöopisto SYKLI:n yhteistyönä käynnistyvässä LUMOA kiinteistöhoitoon -hankkeessa jaetaan näihin kysymyksiin vastaavia käytäntöjä Pirkanmaalla lyhyiden ja osallistujille maksuttomien koulutusjaksojen muodossa. Hankkeen mahdollistaa EU:n ESR+-osarahoitus.

- Kiinteistöjen viheralueiden hoitamisessa on modernin yhteiskunnan aikana menty vähän liian steriiliin suuntaan, mistä kärsii sekä luonto että välillisesti myös ihminen, hankkeen päätoimittaja Ekokumppanien projektipäällikkö **Jesper Uunila** kertoo.

- Yksilajinen nurmikkokenttä on biologisesta näkökulmasta melko pitkälti autiomaa. Monimuotoisempi luonto myös siellä missä ihmiset viettävät aikansa tarjoaa hyvinvointia tuovaa virikettä sekä mielelle, että kehon vastustuskyvystä huolehtiville mikrobistoille. Ja toki silläkin on arvoa, että miljoonien vuosien saatossa kehittyneet lajit ja lajipopulaatiot säilyvät eivätkä katoa historiaan.

- On todella hienoa nähdä, miten yhteiskunnat ovat viime vuosina heräämässä luontokadon osalta samaan tapaan, mitä ilmastonmuutoksen osalta tehtiin viime vuosikymmenen loppupuoliskolla. Paljon on kuitenkin tehtävää ja ylätasoinen linjapuheita vietävä käytäntöön. LUMOA-hankkeessa pyrimme tuomaan konkretiaa siitä, mitä kiinteistöjä hoitaessa pitäisi tehdä toisin. Sekä myös keskustelemaan osallistuvien alan

työntekijöiden ja esihenkilöiden kanssa siitä, mitä on muutoksen esteenä ja miten esteet ylitetään käytännössä, Uunila linjaa.

Touko-, kesä-, elo- ja syyskuussa 2024 pidettävät ensimmäisen koulutuskierroksen luennot on aikataulutettu ja päivämäärät löytyvät hankkeen verkkosivuilta. Kiinteistöalalla Pirkanmaalla nykyhetkessä tai tulevaisuudessa työskentelevät henkilöt ovat vielä lämpimästi tervetulleita ilmoittautumaan hankkeeseen mukaan.

Osallistuminen tarkoittaa sitoutumista noin 27 tunnin opiskeluun, josta kolmannes on verkkoluentoa ja kaksi kolmannesta itsenäistä opiskelua hankkeen verkkoalustalla. Verkkoluentoja lisäksi loppukesästä pidetään livetilaisuutena kohdevierailu. Opiskelun polut on jaettu alun jälkeen kahden haarautuvaan polkuun sen mukaan, toimiiko osallistuja enemmän työntekijänä vai kiinteistöhoitoon työtä johtavissa esihenkilötehtävissä. Suoritettuaan koulutuksen opiskelija saa suorituksestaan ja luonnon monimuotoisuus -osaamisestaan kertovan todistuksen.

Kesäkauden 2024 koulutukset alkavat tiistaina 7.5.2024. Seuraavan vuoden 2025 kesäkaudelle on suunnitteilla myös toinen vastaava koulutuskierros. Hanke jatkuu syyskuuhun 2025 asti. v

Osallistujille maksuttomaan hankkeeseen voi sitoutua tälle tai ensi vuodelle ottamalla yhteyttä hankkeen asiantuntijaan Pyy Rinkiseen (pyy.rinkinen@tampere.fi, puh. 040 176 2485). Tarkemmin sisältöihin ja aikatauluihin voi tutustua myös hankkeen verkkosivuilta: ekokumppanit.fi/hankkeet/lumoa.

HALUATKO ESITELLÄ HANKKEESI?

Julkaisemme viheralaan liittyvien hankkeiden
esittelyitä sekä painetussa että digilehdessä.

Tarjoa hankkeesi esittelyä mukaan
laittamalla viestiä osoitteeseen
viherymparisto@viherymparisto.fi.

Ekokumppanien ympäristöhoitajat Satu Larres, Janne Kokkonen ja Mika Kuronen asentavat pitkoksia kostealle ja käytössä levinneelle polulle Hervantajärvellä.

KUNNOSSAPITO METSÄSSÄ

Metsä voi pysyä metsänä vuosituhansia ellemme me ihmiset maankäyttöratkaisullamme muuta metsäaluetta joksikin muuksi. Kunnossapitoa sanan varsinaisessa merkityksessä metsän kasvillisuus ja muu eliölajisto ei tarvitse. Kunnossapitoa sen sijaan tarvitsevat metsään sijoitetut rakenteet kuten reitit ja niiden valaistus, penkit, nuotiopaikat ja roskikset. Metsiin voimme erilaisiin tavoitteisiimme perustuen kohdistaa metsänhoitotoimenpiteitä, jotka vaikuttavat puihin, pensaskerrokseen, aluskasvillisuuteen, metsien pienvesiin ja maaperään. Välillisesti tai suoraan vaikutus kohdistuu kaikkiin metsän eliölajeihin.

teksti: TOMMI GRANHOLM

Kuva: Petri Mäkelä

Kuva: Tommi Granholm

Kaupunkimetsän synkkä, huonokuntoinen kuusikko on asukkaiden toivomuksesta uudistettu valoisammaksi lehtikuusikoksi. Varmasti metsänhoitoa, mutta voidaanko puhua kunnossapidosta?

Wikipedian mukaan kunnossapito on kaikkien niiden teknisten, hallinnollisten ja johtamiseen liittyvien toimenpiteiden kokonaisuus, joiden tarkoituksena on säilyttää kohde tilassa tai palauttaa se tilaan, jossa se pystyy suorittamaan vaaditun toiminnon sen koko elinjakson aikana. Määritelmä toimii rakennettujen viheralueiden kohdalla hyvin. Ilman kunnossapitoa viherinfraan tehdyn investoinnin arvo ja tavoiteltu hyöty saatetaan menettää.

Elävänä ja kasvavana luonnonympäristönä metsää ei ole mahdollista säilyttää pysyvässä tilassa. Metsän elinjakson kesto taas on tarpeen määritellä lähinnä metsätaloudessa jaksollisen metsänkasvatuksen tarpeita varten. Tosiasiassa silloinkin kyse on vain puuston uudistamisvaiheen ajoittamisesta taloudellisen tuoton optimoinnin kannalta. Ikuisia puita tai puustoja ei ole suojelualueillakaan, mutta niin virkistysalueilla, talousmetsissä kuin suojelualueillakin metsä pysyy metsänä - puusukupolvien vaihtuessa ja puustorakenteen muuttuessa ajan myötä.

HOITOLUOKISTA KUNNOSSAPITOLUOKKIA

RAMS -kunnossapitoluokituksen myötä kunnossapito on käsitteenä ulotettu myös taajama-alueiden metsiin, joita ei ole

”--annetaan luonnon
prosessien kulkea pääosin
omaa kulkuaan virkistysalueeksi
tai suojelualueeksi tarkoitetussa
metsäluonnossa ja kohdistetaan
kunnossapito palvelu-
rakenteisiin.”

perustettu eikä rakennettu ihmisen toimesta. Kunnossapito -termin soveltuvuutta metsien hoitoon pohdittiin luokituksen uudistamistyön ajanakin. Uudella luokitustavalla tavoiteltiin muun muassa viheralueiden vertailtavuutta ja siksi metsätkin haluttiin sisällyttää samaan luokitukseen. Luokitus on kuitenkin laadittu enemmän muun tyyppisten viheralueiden näkökulmasta. Ratkaisun lievää ongelmallisuutta kuvaa

>

Kirkkokiven laavun esteetöntä ympäristöä ja reittiä pidetään yllä reitin ajoittaisella sorastamisella ja ympäristöä siistimällä.

sekin, että Helsingin kaupungin uuden luonnonhoidon linjauksen 80 sivua käsittävssä luonnosversiossa kunnossapito-termiä ei esiinny lainkaan. Myös RAMS-luokituksen teksteissä kunnossapito terminä vaihtuu nopeasti metsänhoidoksi. Luokituksen määritelmän mukaan metsien hoidon tavoitteena on varmistaa puuston, muun metsäkasvillisuuden ja maaperän elinvoimaisuus, kasvukunto, uusiutumiskyky, monimuotoisuus ja kasvinterveys sekä omistajan metsälle asettamat tavoitteet. Nimihän ei silti miestä pahenna, eikä viheralueiden luokittelukaan muutu käyttökelvottomaksi termistönsä perusteella.

METSÄNHOITO JA KUNNOSSAPITO PUHUTTAVAT

Pääkaupunkiseudulla on suurimmat volyymit metsien virkistyskäyttäjien määrällä mitattuna. Asukasmäärästä ja metsissä liikkujien määrästä johtuu, että Helsingissä virkistysalueiden metsänhoitoratkaisut ja kunnossapitotarpeet puhuttavat enemmän kuin muualla Suomessa.

Projektinjohtaja **Vesa Koskikallio** Helsingin kaupunkiympäristön toimialan viherkunnossapitotiimistä kertoo päättävissä elimissä vahvistettavan luonnonhoidon linjauksen ohjaavan kaupungin metsien puustojen käsittelyä ja metsäalueiden kunnossapitoa. Linjausta ollaan parastaikaa uudistamas-

sa, valmiina on jo luonnosversio.

- Luonnonhoidon linjauksen uudistamistyössä ollaan tällä tietoa päätymässä metsänhoidon sallimiseen edelleen, mutta rajoitetusti. Isojen, vaarallisiksi arvioitujen puiden poistamiset keskittyvät reittien varsille ja tonttien reunametsiin. Syvemmälle metsään jätetään enemmän lahopuitakin niiden kaatumisriskistä huolimatta, ja metsät saavat syrjemmällä muutoinkin kehittyä luontaisesti, kertoo Koskikallio.

Helsingin luonnonhoidon työohjeessa todetaan metsämaise-
man muodostavan useimmissa kaupunginosissa rakennetulle ympäristölle kaupunkikuvallisen taustan ja kehyksen. Tällöin metsän reunavyöhykkeiden hoito liittyy ohjeen mukaan olennaisesti myös rakennetun kaupunkimaise-
man hoi-
toon. Rakennusten taustalla olevan metsäisen reunan tulee olla puustoltaan elinvoimainen ja hyväkuntoinen sekä maisemallisista että turvallisuussyistä. Turvallisuuden merkitys korostuu myös Vesa Koskikallion kertoessa metsänhoidon periaatteista Helsingissä. Vastuukysymyksiä mahdollisissa onnettomuustapauksissa on myös pohdittu ja selvitetty.

- Kun metsässä kuljetaan sivummalla reiteistä maastoa pitkin, liikutaan pääsääntöisesti jokamiehenoikeudella ja omalla vastuulla. Kaupunki ei voi ottaa vastuuta huonokuntoisista puista keskellä metsää. Jos on rakennettu reitti, pitkokset tai muu ulkoilijoille järjestetty palvelu kuten kota tai piilokoju,

Kuva: Petri Mäkelä

Kuva: Tommi Granholm

Kuvassa on meneillään juoksutapahtuma Tampereen Maraton. Aina ei kunnossapito ehdi ajoissa paikalle.

”Kunnossapito -termin soveltuvuutta metsien hoitoon pohdittiin luokituksen uudistamistyön aikana.”

on kaupunki vastuussa rakenteiden turvallisuudesta. Minne kaupunki ohjaa väkeä reiteillä tai rakenteilla, siellä heistä pitää huolehtia kunnossapidolla. Reittien varsilla on myös oltava näkyvyyttä ja valaistus on pidettävä kunnossa.

Puhtaanapito teettää Koskikallion mukaan työtä metsissäkin. Roskiksia tyhjennetään kohteesta riippuen joko puistotai vapaa-ajan toimialojen työnä. Staran metsäväki osaltaan hoitelee metsään tuotujen hylkytavaroiden ja luvattomien kaatopaikkojen putsaamiset. Donald Trumpin taannoin kehaisemaa Suomen metsien haravointia ei sentään Helsingissäkään harrasteta.

TAMPEREEN RETKEILYALUEILLA KÄVIJÖITÄ RIITTÄÄ

Tampereella toimivan, kaupungin omistaman Ekokumppanit Oy:n retkeilypalvelupäällikkö **Petri Mäkelä** on todellinen ”syvien metsien mies” metsien palvelurakenteiden rakentajana ja kunnossapitäjänä. Viimeisten noin 10 vuoden aikana Ekokumppanien työnä on tehty Tampereen kaupungin omistamille metsäalueille ulkoilua ja virkistyskäyttöä palvelevia rakenteita. Ekokumppanien toteuttama Kintulammin suoje- lu- ja retkeilyalue valittiin valtakunnallisessa yleisöäänestyksessä vuoden 2020 retkikohteeksi Suomessa. Osittain esteet- tömiäkin ulkoilureittejä ja nuotiopaikkoja löytyy nyt myös ai-

van asutuksen läheltä, maaseutualueella sijaitsevaa Kintulam- mia paljon suppeammiltakin metsäkohteilta. Petri Mäkelä, millaisia kunnossapitotöitä teette Tampereen retkeilyalueilla?

- Ekokumppanit Oy suunnittelee, rakentaa, huoltaa ja hoi- taa kaikkia Tampereen kaupungin retkeilypalveluihin liittyviä rakenteita. Palvelu sisältää myös retkeilyviestinnän, joka on tärkeä kokonaisuus käyttäjien kannalta.

Ekokumppanien vastuulla olevilla kohteilla vierailee yli 200 000 kävijää vuodessa. Pääkaupunkiseudulla Nuuksiota on pidetty ruuhkaisena, kun siellä liikkuu vuosittain 300 000 kä- vijää. He levittäytyvät siellä kuitenkin huomattavasti suurem- malle metsäalueelle verrattuna Tampereen retkeilykohteiden pinta-aloihin. Kintulammi on vain 610 hehtaarin laajuinen, Nuukio useita tuhansia hehtaareita. Petri Mäkelän mukaan luonnonpolkujen leviäminen ja mutaantuminen on merkittä- vin kävijöiden runsaudesta aiheutuva ongelma.

- Mutaantumisongelmaa ratkotaan asentamalla vuosittain reiteille lisää pitkospuita tai haketta. Pitkospuiden asentami- nen on pääosin käsityötä ja siksi melko hidasta. Vuosittain pystymme lisäämään rakennetta muutaman sata metriä pa- himpiin paikkoihin. Toisaalta lehtikuusilankusta riippuen, pitkospuiden uusimisväli saattaa olla jopa 10 vuotta, joten tässä yhteydessä täytyy pitää mielessä myös tulevien vuosi- kymmenten tulevat työt.

Syksyn lehtien
kerääminen metsä-
poluilta ei ole usein-
kaan välttämätön
kunnossapitotyö.

Infran rakentamis- ja kunnostustoimia ei pidä tehdä liian lähellä pienvesiä. Reitistön rakentaminen on ainakin osasyynä tämän Tampereella sijaitsevan lähteen samentumiseen.

Petri Mäkelän puheessakin korostuu metsässä kulkijoiden turvallisuus. Etenkin laajoilla, syrjäisemmillä metsäalueilla reittien kunnollinen viitoitus on tärkeä turvallisuustekijä.

- Kintulammin alueella reittiviitoitus toteutettiin poikkeuksellisen aukottomaksi. Jokaisessa polunristeyksessä on viita ja se on kerännyt kiitosta. Retkeilijöiden profili on erilainen kaupunkien läheisyydessä ja nykyisin myös siksi, että pandemia toi luontoon paljon uusia retkeilijöitä. Kohteiden rakenteelta odotetaan paljon ja siihen pyrimme vastaamaan, toteaa Mäkelä.

Retkeilypalvelupäällikkö mainitsee vielä kuluttajaturvallisuuslain, joka ohjaa retkeilyreittien toteuttamista sekä kunnossapitoa. Tampereella hän toteaa olevan huomattavasti keskivertoa enemmän turvallisuutta lisäävää retkeilyrakennetta reittikilometriä kohden.

- Tärkein tekijä retkeilyssä on kuitenkin retkeilijän oma toiminta ja perustaidot. Jo lähdetessä retkelle on osattava ajatella erilaisia vastaantulevia tilanteita ennakolta ja kyettävä reagoimaan niihin tilanteen mukaan.

MIELEKÄS KUNNOSSAPIDON TASO

Ekokumppanien retkeilypalvelupäällikkö Petri Mäkelän lopukaneetti on sopiva kiteytys metsien kunnossapito pohdinnoille.

- Kunnossapidolla pystytään parantamaan palvelua ja sen turvallisuutta loputtomasti, mutta retkeilyn osalta on tässä yhteydessä kysyttävä: Onko mielekästä tuoda kaupunkiolosuhteet luontoon?

Luonnonmukainen toiminta niin kunnossapidossa kuin metsänhoidossakin kuulostaa järkevältä valinnalta. Virkistysalueita omistavilla kaupungeilla ja kunnilla metsänhoidon ja kunnossapidon linjaukset kuitenkin vaihtelevat erittäin paljon. Tampereella luonnonmukaisuus näkyy esimerkiksi retkeilyreittien toteutuksessa, ”ylirakentamiseen” tai yliampuvaan kunnossapitotasoon ei ole lipsahdettu. Esteettömiksi rakennettujen reitinosien kohdalla kuljettavuuden taso on tietenkin korkeampi, jopa kaupunkimainen.

Helsingin ratkaisu metsänhoidossa on, että annetaan luonnon prosessien kulkea pääosin omaa kulkuaan virkistysalueeksi tai suojelualueeksi tarkoitetussa metsäluonnossa ja kohdistetaan kunnossapito palvelurakenteisiin. Luontopääoman nähdään säilyttävän arvonsa tai jopa kasvavan ilman liiallista metsänhoitoa. Turvallisuus, maisema ja niin sanottu metsänterveys voivat tapauskohtaisesti olla hyviä syitä kunnossapitää tai hoitaa metsiä. Metsän kätköissä liikuttaessa turvallisuusvastuuta on aina myös kulkijalla itsellään. v

kurkistuksia maisemaan

teksti ja kuvat: NITA KOSKIAHDE

Suomen maisema-arkkitehtiliiton ja Maisemasuunnittelijoiden palstalla perehdytään tällä kertaa juuri julkaistuun Maisemapodiin. Ketkä suunnittelevat kaupunkiemme julkista tilaa ja mistä lähtökohdista? Mikä on maisema-arkkitehtuurin rooli kaupungissa? Miksi kaupunkitilan viihtyisyys ja vehreys on tärkeää?

ENSIMMÄINEN KOTIMAINEN MAISEMA-ARKKITEHTUURIPODCAST

Suomen ensimmäinen maisema-arkkitehtuuriin keskittyvä podcast 'Maisemapodi – Keskustelua maisema-arkkitehtuurista' julkaistiin huhtikuun alussa. Podcastin ensimmäisellä kaudella maisema-arkkitehdit **Suvi Saastamoinen** ja **Aada Taipale** pohtivat vaihtuvien vieraiden kanssa maisema-arkkitehtuurin luonnetta ja keinoja erityisesti tiivistyivissä kaupungeissa.

Maisemapodin tavoitteena on tuoda maisema-arkkitehtuurin alaan liittyviä teemoja tutuksi laajemmalle yleisölle. Ennen Maisemapodia maisema-arkkitehtuuria on sivuttu muun muassa kotimaisissa arkkitehtuuria käsittelevissä podcasteissa. Kaupunkien kasvaessa ja kehittyessä maisema-arkkitehtuurin rooli korostuu entisestään. Onkin tärkeää tuoda alan merkitys entistä laajemmin näkyville sekä päättäjille, että alaan linkittyville muille ammattilaisille.

MUUTTUVA KAUPUNKI JA SEN KÄYTTÄJÄT

Podcastin ensimmäisessä jaksossa pureudutaan kaupunkien jatkuvaan muutokseen. Rakennettu maisema on jatkuvassa muutoksessa muun muassa luonnonvoimien sekä ihmisen kulutuksen seurauksena. Tästä huolimatta osa maisemista ja maiseman kerroksista säilyy kulutuksesta huolimatta sukupolvilta toisille. Jaksossa pohditaan, minkälaiselle kulutukselle kaupunkitilan pinnat altistuvat ajan saatossa, ja mikä merkitys oikean materiaalin valitsemisella on paikan ominaispiirteiden vaalimisessa ja säilyttämisessä. Lisäksi jaksossa tehdään katsaus kaupunkitilan tulevaisuudennäkymiin.

Toisessa jaksossa pohditaan innostavan kaupunkitilan suunnittelua eri käyttäjäryhmien, kuten lasten ja aikuisten sekä heidän tarpeidensa yhteensovittamisen näkökulmasta. Viihtyisät ja näyttävät kaupunkitilat vetävät puoleensa ja innostavat kaikenikäisiä viettämään aikaa kaupunkitilassa. Kaupunkitilaa suunnitellaan usein keskivertokäyttäjän, eli aikuisen ihmisen näkökulmasta, mutta kaupunkiin tarvitaan myös paikkoja, jotka on suunniteltu keskivertokäyttäjistä poikkeaville ryhmille, kuten lapsille. Parhaimmillaan lapset huomioivat kaupunkitilat ja puistot tarjoavat onnistumisen ja oppimisen kokemuksia kaiken ikäisille. Jaksossa pohditaan, minkälaiset ympäristöt kiinnostavat erityisesti lapsia ja minkälaisia mahdollisuuksia leikkiympäristöt tarjoavat lasten ohella kaikille kaupunkitilan käyttäjille.

TOIMINNALLISUUKSIEN SUUNNITTELU

Liikunta ja ulkoilu ovat olennainen osa ihmisten hyvinvointia, ja toiminnallisilla ympäristöillä voidaan edistää liikunnallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Minkälaiset ympäristöt kannustavat ihmisiä liikkumaan ja viettämään aikaa ulkona? Miten toiminnallisten ympäristöjen suunnittelussa varmistetaan, että tila on monipuolinen ja tarjoaa erilaisille käyttäjille sopivia haasteita ja kokemuksia? Maisemapodin kolmannessa jaksossa pohditaan, mihin tekijöihin liikkumiseen tarkoitetuissa ympäristöissä kiinnitetään huomiota juuri nyt ja miten luodaan tiloja, jotka liikuttavat, edistävät yhteisöllisyyttä ja sosiaalista vuorovaikutusta.

Maisemapodin neljännessä jaksossa pohditaan kaupunkitilan rajoja eli sitä, mikä kaupunkitilassa vie tilaa ja miten kaupunkitilan käyttöä suunnitellaan kaikki tarpeet huomioiden. Kasvavissa kaupungeissamme on jatkuva pula tilasta ja yhä kasvavalle määrälle infrastruktuuria tarvitaan lisää tilaa maan alta. Samaan aikaan muun muassa kaupunkivihreä, hulevedet ja julkisen tilan kalusteet ja varusteet vaativat oman tilansa niin katutilasta kuin maan alta. Muuttuva liikennekulttuuri toisaalta vapauttaa tilaa ja toisaalta uudet joukkoliikennetkaisu- ja pyöräily syövät sitä muulta toiminnalta. Viimeistään pandemia-vuodet osoittivat, että vihreiden kaupunkitilojen ja lähivirkistysalueiden merkitys on huomattava.

KAUPUNKILUONTO JA VALO

Pohjoisessa luonnonvalon vähäinen määrä suuren osan vuodesta on merkittävä, jolloin myös keinovalon merkitys korostuu. Valaistuksen suunnittelulla voidaan vaikuttaa kaupungissa niin turvallisuuden tunteeseen kuin tilan viihtyisyyteen ja visuaalisuuteen. Podcastin viidennessä jaksossa pohditaan, miten valaistuksella voidaan luoda pimeään aikaan viihtyisiä ja näyttäviä ulkotiloja ja kuinka turvallisuuden tunnetta voidaan edistää valaistuksen suunnittelulla.

Podcastin kuudennessa jaksossa keskustellaan luontopohjaisista ratkaisuista osana kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja lisäämistä. Yhä voimistuva luontokato osoittaa, että kaupunkien tiivistyminen on yksi osasyynä luonnon monimuotoisuuden köyhtymiselle ja lajikadolle. Hyvällä suunnittelulla voidaan kuitenkin edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja lisäämistä sekä parhaimmillaan hidastaa ilmastonmuutoksen tuomia haasteita kaupungissa.

VIHERALAN NÄKYVYYS ERI KANAVISSA

Maisemapodissa nostetaan maisema-arkkitehtuuria ja sen keinoja esille. Se toimiikin yhtenä avauksena siihen suuntaan, että viheralan monimuotoinen ääni saataisiin kuulumaan yhä useammassa kanavassa ja yhä laajemmalle yleisölle. 'Maisemapodi – Keskustelua maisema-arkkitehtuurista' on vapaasti kuunneltavissa Spotifyssa ja Youtubessa.

Maisemapodin on tuottanut Suomen maisema-arkkitehti-liitto MARK. Podcastia ovat tukeneet WSP, Rudus, Lehtovuori, Lappset, LeikkiSet ja Claybaker.

Kuva: Minttu Kynäläinen

Hulevesikohteiden kunnossapidon pulmat & opit

*Sekä veden että tiedon
pitää virrata*

Avohulevesijärjestelmät tarjoavat teknisen käyttötarkoituksensa lisäksi esteettisiä elämyksiä ja tukevat luonnon monimuotoisuutta. Espoossa on tällä hetkellä 53 avohulevesikohdetta, joiden kunnossapito ja sen resursointi hakevat vielä uomiaan. Tämän on myös Espoon vihertuotantopäällikkö Anne Mannermaa saanut työssään huomata. Hän luennoi aiheesta Viherpäivillä.

teksti: RIIKKA PALVAILA

o Anne Mannermaan luennon otsikko Jyväskylän Viherpäivillä '20 vuotta avohulevesien kunnossa(?)pitoa' antoi osviittaa sisällöstä. Hulevesikohteet ovat aina yksilöllisiä, vallitseviin olosuhteisiin

mietittyjä ratkaisuja, eikä niiden hoitoon ole olemassa yksiselitteisiä ohjeita. Sopivia toimintatapoja on jouduttu välillä valitsemaan kantapään kautta. Mannermaa kuvailee avohulevesijärjestelmää monimuotoisuuden keitaaksi, joka voi olla joko täysin rakennettu tai ihmisen muokkaama luonnon uoma ja muodoltaan kosteikko, niitty tai metsä. Se on osa pienvesistöä, joka Espoon tapauksessa purkautuu lopulta mereen tai suodattuu pohjaveteen. Järjestelmä voi sisältää myös erilaisia teknisiä ratkaisuja veden kulun ja korkeuden hallintaan, kuten välpät, kaivot, vedenpinnan seurantalaitteet ja pumpaamot.

Avohulevedet sijoitetaan kaupungissa puistoon tai lähivirkistysalueelle, joissa niille on osoittaa riittävästi tilaa. Puittoissa nähtävät viivytyt- tai imeytysaltaat ovat kuitenkin vain osa huleveden reittiä.

– Käytännössähän tilaan liittyvät ongelmat syntyvät siitä, että hulevesirakenteisiin vesi tulee alueelta, jota kaupunki ei omista ja toisaalta jatkaa matkaansa jonnekin, mitä kaupunki ei myöskään omista. Esimerkiksi Karaniityssä viivytyksallas ja tulvaniitty ovat toimivia ja niiden loivilla luiskilla hoitotyö on helpompaa. Sen sijaan omakotitaloalueen kapeassa uomassa kulkevalla osuudella tilanne on toinen, toteaa Mannermaa. Tiiviissä kaupunkirakenteessa avoimille järjestelmille ei käytännössä löydy tilaa. Vettä pyritään kyllä ohjaamaan katupuiden käyttöön ja ison vesimäärän varastointiongelmien haetaan ratkaisuja muun muassa biohiilestä. Kunnossapitäjä kohtaa arjessaan syyt, miksi eri toimijoiden pitäisi kaupungissa toimia yhteen:

– Hulevesien synnyn ehkäisy on avainasemassa. Koko ketjun kaavoituksesta ja suunnittelusta rakentamisen kautta kunnossapitoon pitää lisätä tietoisuutta hulevesiratkaisujen tärkeydestä ja osaamisesta.

Lähtökohta avohulevesijärjestelmissä on veden hallittu kulku. Alun perin imeyttäviksi tai vettä kuljettaviksi rakenteiksi suunniteltujen rakenteiden tulisi toimia myös käytännössä. Uoman pysyminen avoimena saattaa riippua jatkuvasta virtauksesta, joten veden ei pitäisi padottua liikaa. Toisaalta myös lisääntynyt virtaus vaikuttaa rakenteen toimintaan. Kunnossapidon toimien pitäisi siis olla oikein suunnattuja, oikein mitoitettuja ja niiden seurantaan pitäisi lisätä, Mannermaa tähdentää:

– Pitäisi tunnistaa omat hyviksi havaitut käytännöt ja imeä oppia muilta tekijöiltä. Onnistuneet ratkaisut tulisi monistaa yhtenäisiksi käytännöiksi ja virheistäkin pitäisi uskaltaa viisastua. Kunnossapidon moninaisissa tehtävissä tulee vastaan myös yllätyksiä.

>

Kuva: Anne Mannermaa

Puhtaanapito

Rankkasateet saavat roskat ja orgaaniset aineet liikkeelle. Veden mukana kulkeva aines muodostaa hetkessä padon kaivojen ja välppien suulle. Jos vesi joutuu jatkamaan matkaansa tulvareittiä, se ei suodatu rakenteissa. Padot on siis päästävä purkamaan mahdollisimman pian. Koneellinen poisto olisi toivottavaa, mutta toisinaan joudutaan turvautumaan käsityöhön, jolloin ongelmaksi voi nousta työturvallisuus. Kone-työtä rajoittavat penkkojen pehmeys ja jyrkkyys tai kohteeseen pääsyn estävä kasvillisuus ja rakenteet. Välpät kaivojen ja rumpujen edessä pysäyttävät suurimmat kappaleet. Pystykalterit rummun edessä ovat olleet toimiva ratkaisu ja nostettava välppä mahdollistaa avaamisen tarvittaessa. Sen sijaan rummun sisään asennettu välppä merkitsee käytännössä käsityötä.

Pulmalliset paikat:

- Isot roskat, esimerkiksi rummun suulle kulkeutunut sohva. Pystytäänkö ne nostamaan pois käsin tai koneella? Päästäänkö kohteeseen? Jos ympärillä on vaikeakulkuisen kivikko, työturvallisuus vaarantuu.
- Rakentuvalla alueella veteen joutuu myös tahattomasti lenteleviä kevyitä roskia. Pakkausmuovia, eristeitä ja rakennuslevyjä kulkeutuu veden mukana. Ne voivat tukkia virtaaman lähes kokonaan osuessaan poikittain rummun tai välppän suulle.

Hyviksi havaitut:

- Loivat penkat luovat työturvallisuutta. Ne myös parantavat vesiaiheeseen joutuneiden eläinten tai ihmisten mahdollisuutta päästä pois.
- Rakentajien vastuuta työmaastaan tulisi korostaa. Heidän pitäisi estää roskien ajautuminen veteen ja vastata osaltaan hulevesien puhtaudesta.

Kuva: Minttu Kymäläinen

Kuva: Paula Finer

Kasvillisuuden hoitotoimet

Suunnitelman mukaisen toimintaperiaatteen, kuten kasvillisuuden laadun ja määrän, tulisi olla selvä myös kunnossapidolle. Kasvit pitää pystyä tunnistamaan ja saada hoito-ohjeet. Monimuotoisuutta suositetaan, mutta miten toimitaan kasvien tai eläinten kanssa, jotka viihtyvät liiaksikin, kuten osman-käämi viime vuosina Espoossa? Vieraslajien poisto kohteista on selkeä, joskin työllistävä tehtävä.

Miten todetaan, että vesitilavuus kohteessa on jäämässä liian pieneksi? Kohteen toiminnan takaamiseksi joudutaan valitsemaan niiton ja kaivuun välillä. Jos tarvitaan kaivuuta, edellyttääkö työ luvan tai selvityksen? Toistuvat kaivuut aiheuttavat mittavat kustannukset suhteellisen lyhyelle kiertokäytölle. Kunnossapidon ja perusparannuksen rajat tulisi määrittellä, jotta resursseja kohdistettaisiin oikein.

Pulmalliset paikat:

- Vesitilan riittävyyden määrittelyyn kaivataan selkeitä, esim. veden virtaukseen tai kasvipeitteisyyteen perustuvia raja-arvoja.
- Ensimmäinen haaste on osaaminen. Mitä, millä ja milloin kasvillisuutta poistetaan ja tarvitaanko lupia laajuuden mukaan?
- Siimaleikkuuta käsin tarvitaan, mutta siihen ei ole riittävästi resursseja. Konetyö vaatii kantavan ja pitävän maapohjan sekä riittävän loivat penkat. Niittojäte on myös saatava pois uomasta.
- Vieraslajien poistoon tarvitaan talkootyövoimaa.
- Ruoppaustarpeen arviointi

Hyviksi havaitut:

- Kauko-ohjattavat niittolaitteet on koettu hyviksi, joskin hitaiksi.
- Kuumavesikäsitteily on kitkennän ja niiton vaihtoehtona ainoa mahdollinen kivikoissa, koska kasvinsuojeluainetta ei vesistöön saa päätyä.

Rakenteiden korjaus

Rakenteissa esiintyy paljon erilaisia kiviä: lohkarkeit, kutusora, askelkivet, pohjakivet, padot ja kiviheitoke. Niiden maisemallinen tai toiminnallinen merkitys ja paikat rakenteessa tulisi merkitä selkeästi suunnitelmiin. Vesimassat liikuttavat yllättävän isoja kiviä mukanaan ja ne saattavat päätyä välppien ja poistoputkien eteen, mistä niitä on hankala poistaa. Kivien pohjapatojen ja muiden isojen rakenneosien korjaus on myös haastavaa.

Hulevesialueilla on myös puisia rakenteita, kuten sillat, laiturit, aidat ja pohjapadot. Rakenteet ovat osa puistomaista käyttöä: käytäviä ja oleskelupaikkoja. Aidoilla voidaan myös ohjata tai estää ihmisten ja eläinten kulkua tarpeen mukaan.

Pulmalliset paikat:

- Mikä on suunnitelman mukainen kivien merkitys kohteessa?
- Milloin ja miten kiviaineksen välistä kasvillisuutta pitää poistaa? Kestävätkö rakenteet konetyötä?
- Kantavien siltarakenteiden ja laitureiden tarkastukset ja kunnossapitovastuu kuuluvat siltainsinöörin toimenkuvaan.

Hyviksi havaitut:

- Kuumavesikäsitteily on toimiva keino rikkojen poistoon. Letku antaa liikkumavaraa, mutta kulku kivikossa haastaa työturvallisuuden.
- Imeytyskentät toimivat hyvin, kun maaperä läpäisee vettä ja kiviaineksessa on tarkoitukseen sopiva raekoko. Hyvä käytäntö pitäisi monistaa.

Kuva: Jannika Roto

Kuva: Jannika Roto

Tarkastukset

Avohulevesijärjestelmissä ei juuri tarvita teknisiä laitteita, mutta pumppaamot ja suodatusosat vaativat valvontaa ja varallaoloa. Veden korkeutta säätevien laitteiden raja-arvojen määrittely edellyttää tarkempaa tietoa niiden vaikutuksista alueen eliöstöön. Osaamisen kehittämistä ja lisäresursseja kunnossapitoon tarvitaan, ellei valvontaa sitten ulkoisteta.

Pulmalliset paikat:

- Kuka hoitaa valvonnan ja päivystyksen sekä tarvittaessa nopeat korjaukset vikatilanteissa? Miten osaaminen varmistetaan?

ESPOON HULEVESIOHJELMA

Espoossa on laadittu hulevesiohjelma ensimmäisen kerran vuonna 2011 ja sen päivitys on tehty vuonna 2020. Ohjelmassa on mietitty käytännön keinoja ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi ja hoidolle: valuma-alue, kunnossapitoluokat, huleveden hallintakeinot symboleina. Lisänä on valokuvia ja suunnitelmapiirros, johon on värein selkeytetty eri osatekijät. Kortti sisältää myös hoidon tavoitteet ja mahdolliset haasteet kohteessa. Kortistoa kehitetään edelleen.

Ohjelman mukaan hulevesiä tuottavien ja hulevesijärjestelmistä hyötyvien tulisi aiheuttamisperusteella osallistua myös järjestelmien investointi-, käyttö- ja kunnossapitokustannuksiin. Ohjelmassa todetaan, että hulevesien virkistys- ja hyötykäyttö monimuotoisten hulevesirakenteiden avulla edellyttää samalla lisäresursseja niiden kunnossapitoon.

Kunnossapidon tietopankiksi kehitettiin Espoossa vuonna 2019 hulevesikortisto, jonka laati hortonomiharjoittelija Minttu Kymäläinen. Kohdekohtainen kortti sisältää perustietojen lisäksi ohjeita hoidolle: valuma-alue, kunnossapitoluokat, huleveden hallintakeinot symboleina. Lisänä on valokuvia ja suunnitelmapiirros, johon on värein selkeytetty eri osatekijät. Kortti sisältää myös hoidon tavoitteet ja mahdolliset haasteet kohteessa. Kortistoa kehitetään edelleen.

Rakenteen toiminnan seuranta

Kunnossapidossa nähdään kohteen konkreettinen kehitys vuosien varrella, mutta arvion tueksi täytyy tuntea kohteen suunniteltu toimintatapa. Mahdolliset turvallisuuspuutteet valkenevat usein vasta poikkeustilanteissa. Puistojen ihmisistä ja eläimistä koostuva käyttäjäkunta on moninainen ja käyttäytyy yllättävästi. Hulevedet houkuttelevat lapsia veden ääreen ja eläinten hakeutuminen veteen on luonnollista, mutta niidenkin pitää päästä tarvittaessa pois. Ainakin harhaan astuminen, tippuminen veteen tai pääsy veden noustessa vaarallisiin paikkoihin on estettävä.

Pulmalliset paikat:

- Yksityisalueen puolella sijaitsevilla rakenteilla voi olla iso putoamiskorkeus.
- Vedenkorkeuden vaihtelun vaikutus työturvallisuuteen.
- Kalterit rumpujen sisällä ovat haaste kunnossapidolle.
- Onko vesiaiheeseen tarkoitus halutessaan päästä? Toimivatko esteet?

Hyviksi havaitut:

- Nostettavat kalterit rummun yläjuoksun puolella ovat toimiva ratkaisu. Niille voi olla tarvetta myös alajuoksun puolella, jottei rumpu näyttäydä houkuttelevana piilopaikkana matalan veden aikaan.
- Jos eläimen tai ihmisen pääsy vesiaiheeseen on mahdollista, pitää luiskien olla niin loivia, että myös pois-pääsy onnistuu.

"Hulevesien
synnyn ehkäisy on
avainasemassa."

Anne Mannermaa

Kuva: Riikka Paavola

VUOROPUHELU TARPEEN

Kaavoituksessa ja suunnittelussa tulisi pitää mielessä, että pidätyks-, viivytys- ja imeytysrakenteiden toiminta perustuu riittävää kokoon ja soveltuvaan maapohjaan. Rakentamisen, takuuajan hoidon sekä korjausten pitäisi toteutua laadukkaina. Kunnossapidon olisi ensiarvoisen tärkeää saada suunnittelijan ja rakentajan ohjeistus kohteesta sen valmistuessa ja ohjausta senkin jälkeen. Jollei kaikki mene suunnitellusti, tulisi toimintatapoja ja rakenteita korjata. Siinä, että tutkittaisiin mikä hulevesikohteissa toimii ja mikä taas ei, olisi Mannermaan arvion mukaan tilausta vaikka useampaankin opinnäytetyöhön. Pääkaupunkiseudun maaperä ja maastonmuodostus poikkeaa kovasti esim. keskisuomalaisesta, joten sellaiseen kaikkia rakenteita ei voida eri puolille Suomea kopioida. Mannermaa kannustaa vuoropuheluun:

– Suunnittelijan tulisi saada käytännön pohjalta annettuja ohjeita. Kun käytössä on hyvin toimivia rakenteita, pitäisi tuntea paremmin syyt sen takana ja jakaa tietoa myös eri kaupunkien välillä. Toiminta perustuu useassa kohtaa veden virtaukseen. Raskaampi aines laskeutuu pohjaan ja vesi jatkaa puhtaampana kulkuaan. Virtaavaan veteen eivät myöskään kasvit pääse juurtumaan kuten seisovassa vedessä. Mikäli tehdään rakenteita, joissa veden ei ole ajatuskaan virrata, ollaan ongelmissa, muistuttaa kunnossapidon ammattilainen ja jatkaa:

– Olisiko tukkeutumia aiheuttava liete mahdollista pysäyttää ja kerätä hyvissä ajoin jo ennen tukkeutuvaa paikkaa, jolloin puhtaampi aines jatkaisi valumista eteenpäin? Hän kehottaa myös miettimään rakenteen teknisen ja puistomaisen osan selkeämpää erottamista toisistaan.

MITTAREITA JA TYÖKALUJA HAETAAN

– Suunnitelman määritelmä ”kun vesitila on liian pieni” ei käytännössä riitä ohjaamaan toimintaa kentällä, painottaa Mannermaa. Hoitoon kaivattaisiin selkeitä kynnysarvoja ja markkereita. Mannermaa muistuttaa vertailun vuoksi leikkivälineiden standardeista ja haaveilee sellaisista myös omalle alalleen. Kohteen tarkistuslista eri toimijoita varten olisi myös tervetullut. Päänvaivaa aiheuttavat esimerkiksi kasettiratkaisut, joiden huoltotarvetta on vaikea arvioida. Kentällä kaivataankin keinoja esimerkiksi veden laadun seurantaan savi- maalla, missä se virtaa tasaisen harmaana.

Kunnossapito kaipaa hulevesikohteiden hoitoon myös helppokäyttöistä seurantajärjestelmää, johon toimet voisi kirjata ja lisätä huomioita sekä valokuvia kohteesta eri aikoina. Ohjeiden tulisi myös olla helposti käyttäjien saatavilla:

– Onko jossain jo olemassa sopiva omaisuudenhallintaohjelma tämän toteuttamiseksi? kyselee Mannermaa, jonka mukaan nyt käytössä olevaa hulevesikortistoa tulisi myös voida jatkossa päivittää.

Anne Mannermaa kannustaakin lisäämään kunnossapidon osaamista verkostoitumalla ja muodostamalla töissä hoitoryhmiä, joissa opitaan toisilta ja kehottaa keräämään oppia ja uutuusia myös muilta alan toimijoilta. v

Artikkelin pohjana on käytetty luentomateriaalia Anne Mannermaa: 20 vuotta avohulevesien kunnossa(?)pitoa, 14.2.2024, Jyväskylä, Viherpäivät.

KYSY ENSIN MEILTÄ

**RAKENNUSBETONI-
JA ELEMENTTI OY**

Kukonkankaantie 8, Hollola • 03 877 200
www.rakennusbetoni.fi

Kaupunkien arkimaisemiin kaivataan lisää tilaa luonnolle

Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen mukaan kaiken tyyppisten maisemien laatuun tulee kiinnittää huomiota. Ihmisten näkemyksiä omista arkimaisemistaan selvitettiin Suomen ympäristökeskuksen vuonna 2023 toteuttamassa kyselyssä. Kaupungeissa ollaan huolissaan erityisesti luonnon vähenemisestä ja rakentamisesta.

teksti ja kuvat: NINA AHOLA

Kyselyvastaajat toivovat arkkitehtuuria ja luontoa yhdistäviä maisemakokonaisuuksia.

Kevyenliikenteen sillalta avautuvia maisemia tiiviisti rakennettuun kaupunkiympäristöön. Toisessa suunnassa maisemat jatkuvat ulkoilualueena.

Kyselyssä arkimaisemat määriteltiin niin, että ne ovat ihmisten asuinpaikkojen ympäristöjä tai muutoin erityisiä reittejä tai paikkoja, joissa he viettävät paljon aikaansa ja jotka ovat heille merkityksellisiä. Arkimaisemat ymmärretään tässä fyysisenä ja tilallisena ilmiönä, joka muodostaa kontekstin ihmisten kokemuksille ja heidän toiminnalleen jokapäiväisessä elämässä.

Vastaajia pyydettiin valitsemaan yksi arkimaiseman tyyppi, jonka kautta he maisemaansa pohtivat: kerrostaloalue, kaupungin pientaloalue, maaseututaajama tai haja-asutusalue. Tässä artikkelissa keskitytään kerrostalo- ja pientaloalueilta saatuihin näkemyksiin. Edellä mainituilta kahdelta arkimaisematyypiltä kyselyyn vastasi yhteensä 400 henkilöä. Suurin osa vastaajista oli pääkaupunkiseudulta tai suurista kaupungeista muualta Suomesta. Kysely sisälsi sekä väittämiä että avokysymyksiä.

Kysely oli avoinna kaikille kiinnostuneille, joten todennäköisesti kyselyyn ovat vastanneet henkilöt, joille maisemat ovat lähtökohtaisesti merkityksellisiä. Kyselyn avovastauksista saadaan kuitenkin ymmärrystä niistä asioista, joihin vastaajat ovat tyytyväisiä arkimaisemissaan ja mistä he ovat huolissaan.

”MAISEMA ON HYVINVOINNIN TÄRKEIMPIÄ TEKIJÖITÄ”

Kyselyyn saaduista vastauksista piirtyy ajatus siitä, että ihmisillä on maisemiin erittäin henkilökohtainen ja emotionaalinenkin suhde. Maisemat ovat lähes kaikille vastaajille huomattavan tärkeitä ja suurimman osan mukaan ne myös edistävät hyvinvointia arjessa. Avovastauksissa tuodaan esille maisemien positiivisia vaikutuksia erityisesti mielen hyvinvointiin ja koetusta stressistä palautumiseen.

Useiden vastaajien näkemyksen mukaan maisemiin liittyy ennen kaikkea kauneuden kokemuksia ja muita miellyttävinä pidettyjä elämyksiä. Muutamille epämiellyttäväksi tai visuaalisesti rumaksi koettu maisema ei välttämättä mielly maisemaksi lainkaan, vaan sitä kuvaillaan ympäristönä, näkymänä tai miljöönä. Suurelle osalle vastaajista luonto ja sen elementit näyttäytyvät tärkeimpinä osasina maiseman määrittelyssä. Aiemmista tutkimuksista tiedetään luonnon merkityksestä ihmisten hyvinvoinnille. Siksi maiseman ymmärtäminen luontoa sisältävänä ympäristönä selittää osaltaan maiseman asettumista hyvinvoinnin kehikseen myös tähän kyselyyn saaduissa vastauksissa.

>

Maisemien vihreyttä ja lähiluonnon
saavutettavuutta arvostetaan
kaupunkialueilla.

KAHDELLA KYSELYLLÄ SELVITETTIIN NÄKEMYKSIÄ MAISEMIEN SUOJELUN, HOIDON JA SUUNNITTELUN KEHITTÄMISEN TUEKSI

Osana Suomen ympäristökeskuksen toteuttamaa ja ympäristöministeriön rahoittamaa hanketta toteutettiin kaksi kyselyä vuodenvaihteessa 2022–2023. Kyselyjen tavoitteena oli tukea Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen toimeenpanoa sekä maisemapolitiikan kehittämistä. Toinen kyselyistä suunnattiin kaikille maisemista kiinnostuneille ja toinen asiantuntijoille, organisaatioille ja muille maisemien parissa toimiville. Avoimilla verkkokyselyillä koottiin näkemyksiä muun muassa siitä, mihin maisemien tulevaisuudessa ja maisemia koskevien toimenpiteiden kehittämisessä tulisi kiinnittää huomiota. Kaikille maisemista kiinnostuneille suunnattuun kyselyyn vastasi 793 henkilöä ja asiantuntija- ja toimijakyselyyn 198.

Päätulokset molemmista kyselyistä on koottu julkaisuun: Ahola, N., Kontio, P., Uddström, A., Faehnle, M. & Shemeikka, P. 2024. "Paikka maailmassa" – Valtakunnallisten maisemakyselyjen tulokset. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 11/2024. ISBN: 978-952-11-5655-7.

Vesi on monelle kyselyvastaajalle tärkeä maisemaelementti.

ARKIMAISEMIIN OLLAAN PÄÄSÄÄNTÖISESTI TYYTYVÄISIÄ – MUUTOKSIKIN TOIVOTAAN

Kyselyyn vastanneet ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä omiin arkimaisemiinsa. Erittäin tai melko tyytyväisiä on 81 prosenttia kaikista vastanneista. Tyytyväisyys kuitenkin vaihtelee erilaisissa arkimaisemissa. Kaupunkien kerrostaloalueilla ollaan vähiten tyytyväisiä (erittäin tyytyväisiä 13,5 % ja melko tyytyväisiä 52 %) ja peräti kolme neljästä vastanneesta haluaisi muuttaa jotakin arkimaisemissaan. Pientaloalueiden näkökulmasta vastanneiden keskuudessa ollaan jonkin verran tyytyväisempiä. Heistäkin kuitenkin kaksi kolmasosaa haluaisi muuttaa jotakin.

Tyytyväisyyttä heijastavissa avovastauksissa korostuvat erilaiset luonnonelementit, luonnonläheisyys ja luonnon helppo saavutettavuus asioina, joista ei haluttaisi luopua. Vihreän lisäksi vesi ja vapaassa käytössä olevat ranta-alueet ovat monille tärkeä osa maisemaa. Myös tilantuntua ja pitkiä näkymiä arvostetaan. Eräs vastaaja toteaaakin maiseman olevan ”näkyvä, jossa näen muutakin kuin naapurin seinän”. Samoin pidetään kerroksellisuudesta ja vanhoista kauniista rakennuksista.

Kerrostaloalueilla toivotaan erityisesti lisää luontoyhteyttä ja vähemmän tiivistä rakentamista. Maisemiin haluttaisiin lisää vaihtelevuutta ja monipuolisuutta. Osa kaipaa lisää väriä, eikä arjen harmauden toivota jatkuvan maisemassa kovina pintoina tai suurina massoina. Useiden vastausten mukaan huomattavaa haittaa koetaan rakennustyömaista, liiallisesta liikenteestä, autoista aiheutuvasta melusta ja pysäköinnin vaatimasta tilasta.

Pientaloalueilla toivotaan puutarhamaisuuden lisäämistä sekä ”iloa, väriä ja rentoutta”. Roskaamisen vähentämisen tarpeesta mainitaan useampaan kertaan, samoin pihojen siisteyden puutteesta. Raja-alueiden, kuten isojen teiden meluvallien tai teollisuusalueiden reunojen maisemointia kasvillisuudella haluttaisiin myös parantaa.

Viherympäristöistä puhuttaessa osalle ”villimpi kasvillisuus” on toivottavaa, osalle puolestaan on mieleen siistitumpi ja hoidetumpi. On hyvä huomata, että vastauksissa ei kovin laajasti avata, mitä vastaajat tarkoittavat luonnon tai viherympäristöjen hoitamisella kaupunkialueilla. On kuitenkin selvää, että näkemykset ja mieltymykset viheralueiden rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyvistä esteettisistä tekijöistä ovat

moninaisia. Voidaan myös pohtia, miten esimerkiksi luonnon monimuotoisuus tulee kaupunkien maisemissa näkyväksi ja miten sitä maisemallisena tekijänä arvotetaan.

LÄHILUONNON SAAVUTETTAVUUS JA RAKENTAMINEN HUOLENAIHEINA

Kerrostaloalueella 82 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että heidän arkimaisemiinsa liittyy huolenaiheita. Pientaloalueilla näin ajatteli 73 prosenttia vastanneista.

Kerrostaloalueilla huolenaiheena on erityisesti niin tiivis rakentaminen, että ”tehokkuus syö maiseman”. Vastaavasti useat mainitsivat huolen, että luontoarvoja ei huomioida rakentamisessa tai muussa toiminnassa ja että lähiluonnon saavutettavuus menetetään. Rakentamista koskeviin huoliin liittyy erityisesti luontoalueille rakentaminen sekä puuston ja metsien raivaaminen tieinfrastruktuurin tai rakennusten tieltä. Huolena on myös, ettei uusi rakentaminen sovi ympäristöön.

Pientaloalueilla huolenaiheet ovat samansuuntaisia ja huolta kannetaan tonttien pilkkomisesta ja täydennysrakentamisesta. Tähän liittyvät myös maininnat pienistä pihoista ja historiallisten ympäristöjen menettämisestä. Toisaalta mainittiin maisemien sulkeutuminen rakentamisen myötä ja hoitamattomuudesta johtuva umpeenkasvu sekä toisaalta puiden kaadon aiheuttama maiseman liiallinen avartuminen. Viherympäristöjen kohdalla nähtiin ongelmana myös esimerkiksi luonnon kulumisen ja ihmisten välinpitämättömyys.

ARKIMAISEMAT OVAT SILTA MENNEISYYDEN JA TULEVAISUUDEN VÄLILLÄ

Arkimaisemien toivotaan tulevaisuudessa olevan entistä viherempiä, puhtaampia, luonnonläheisempiä ja meluttomampia. Niiltä toivotaan myös arkkitehtuurin ja luonnon nivoutumista yhtenäiseksi ja kauniiksi maisemakokonaisuudeksi. Tulevaisuuden unelmia kysyttäessä vastaajat nostivat usein esille rakentamiseen ja liikenteeseen liittyvien laadullisten näkökulmien lisäksi luonnon monimuotoisuuden näkökulmia.

Avovastauksissa korostuu lisäksi maiseman elämyksellisyttä, toiminnallisuutta ja sosiaalisuutta tukeva luonne. Tästä näkökulmasta tulevaisuuden unelmina kuvaillaan esimerkiksi ajanviettopaikkoja, vihreitä kulkureittejä, käveltävyyttä, puistojen viihtyisyyttä ja palveluja. Kaupunkimaisemien arvo tulisi vastausten mukaan huomioida aiempaa paremmin, sillä maisemat muodostavat tärkeän taustan kohtaamisille ja antavat syyn lähteä liikkeelle. Arkimaisemat ovatkin yhden vastaajan mukaan jotakin ”vanhan ja uuden väliltä, osallistuvaa ja mielenkiintoista”.

Kyselytulosten mukaan keskeisenä viestinä on, että luonnolle tarvitaan lisää tilaa. Kaupunkien viherryttäminen ja viherympäristöjen kunnossapidon kehittäminen saakin vahvaa tukea vastaajien keskuudessa. Myös tiedon saatavuutta ja mahdollisuuksia osallistua maisemien suojeluun, hoitoon ja suunnitteluun toivotaan kehitettäväksi. v

Kirjoittaja työskentelee tutkijana Suomen ympäristökeskuksessa yhdyskuntaratkaisut-yksikössä kaupunkiympäristöihin ja maisemiin liittyvissä hankkeissa.

Kuva:
Jenni Roth

Nurmikon leikkuuvälien harventamisesta hyötyvät niin mesipistiäiset kuin monet muutkin hyönteiset.

Tarkasteltu artikkeli:
Watson, C. J., Carignan-Guillemette, L., Turcotte, C., Maire, V., & Proulx, R. (2020). Ecological and economic benefits of low-intensity urban lawn management. *Journal of Applied Ecology*, 57(2), 436-446.

Tällä palstalla MMT Anu Riikonen tutustuttaa lukijat ajankohtaiseen viheralaa koskevaan tutkimukseen.

Vähemmällä enemmän nurmikonhoidossa

Nurmikkopinta-alan vähentäminen on ollut vahvasti näkyvillä viheralueiden suunnittelussa jo pitkään. Nurmikoilla on kuitenkin myös kiistattomia etuja ja käyttötarkoituksia, joita on vaikea korvata muulla kasvipeitteellä. Lisäksi nurmikoita on jo rakennetuissa ja kunnossapidettävissä kohteissa valtavat alueet, joita ei kukaan liene laskenut. Uuden tutkimuskoosteen mukaan nurmikoiden luontoarvoja voidaan kohottaa merkittävästi jo pienelläkin leikkuukertojen harvennuksella.

Kanadalaiset tutkijat koostivat ja analysoivat tutkimuksia siitä, miten nurmikon leikkuutiheys tai -korkeus vaikuttaa kasvillisuuden lajistoon, hyönteislajistoon, maaperän olosuhteisiin ja haittalajeihin, kuten muutamiin tavallisiin nurmikon juuristotuholaisiin ja rikkaruohoihin.

Tutkimuksia löytyi jo kymmenittäin, pääasiassa Euroopasta, USA:sta ja Kanadasta. Aineisto muodostui niin laajaksi, että vaikutuksista päästiin vetämään hyviä johtopäätöksiä.

HYÖNTEISET HYÖTYVÄT ENITEN LEIKKUUN HARVENTAMISESTA

Kasvien monimuotoisuus hyötyy nopeasti leikkuun harventamisesta. Tämä on helppo ymmärtää arkikokemuksen valossa; juuri leikkuuhan pitää nurmikolla nurmikkoheiniä valta-asemassa. Pidempi kasvusto on puolestaan yksi hyönteisrunsautta selittävä tekijä. Useammat kasvilajit tarjoavat ruokaa useammalle hyönteislajille, ja kun kasvit pääsevät kukkimaan ja siementämään, on hyötyjiä yhä enemmän.

Tutkituista seikoista eniten nurmikonleikkuun harventamisesta hyöttyvätkin juuri hyönteiset. Tutkittuja, hyöttyneitä ryhmiä olivat meillekin tutut, kookkaat ja petomaiset maakii-täjäiset, mutta lisäksi muun muassa erilaiset mesipistiäiset ja nivelkärsäkkäät, kuten luteet. Vaikutus oli selvä ja voimakas: mitä harvemmin leikattiin, sitä suurempi lajiston monimuotoisuus oli, ja yksilömäärätkin kasvoivat. Kuoriaisten osalta tätä on tutkittu nimenomaan Suomessa, Helsingin yliopiston kaupunkiekologian tutkimusryhmässä.

Todella yllättävää oli, että leikkuun harventaminen hillit-si etelämpänä Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa yleistä ja

hyvin kiusallista allergeenia, marunatuoksukkia. Tämä pujan sukulainen on yksivuotinen. Nurmikon leikkuussa syntyvät vauriot ja kasvipeitteen aukot ilmeisesti antavat pienikokoiselle, nopeakasvuiselle kasville liikaa tilaa.

Tästä seikasta saattaa jopa muodostua merkittävin puolestapuhuja nurmikonleikkuun harventamiselle alueilla, joilla marunatuoksukki on ongelma. Maaperäoloihin nurmikonleikkuun muutoksilla oli vähän vaikutusta. Ehkä vaikutus siis onkin pieni, tai tulee esiin vasta pitkän ajan kuluessa.

JO PIENIKIN LEIKKUUN HARVENNUS EDUKSI

Nurmikon leikkuun haitallisesta vaikutuksesta luonnon monimuotoisuuteen on toki oltu tietoisia jo pitkään, joten tältä osin meta-analyysi ei tuo juuri uutta tietoa. Ehkä kiinnostavin havainto oli se, että jo hyvinkin pienellä leikkuutiheyden muutoksella oli positiivinen vaikutus hyönteis- ja kasvilajistoon.

Kovin radikaaleja ja näkyviä muutoksia ei välttämättä tarvita: jo muutamankin leikkuukerran vähennyksellä voi tukea paikallisia luontoarvoja.

Tämä on iloinen asia niin kotinurmikkoa lasten pelailu-pihaksi leikkaavalle kuin pikniknurmien hoitajille julkisilla viheralueillakin. Suurena haasteena olisikin löytää se oikea, käyttäjälle juuri riittävä, mutta luontoarvoille tarpeeksi harva leikkuukierto, ja sovittaa se kunnossapidon kokonaisu-rytmiin. Tutkimukselle olisi tässäkin tilausta, vieläpä erityisesti kotimaiselle, oloihimme soveltuvalla ja käytännönläheiselle tietelle. v

SUKELLAMME KUVAMATKALLE PARIISIIN JA LOIREN PUUTARHANÄYTTELYYN, JOIHIN

kuvat: JENNI ROTH

LISÄÄ
KUVIA
DIGI-
LEHDESSÄ

S K A

PUUTARHANRAKENTAJAT JA MAISEMASUUNNITTELIJAT MATKASIVAT ELOKUUSSA 2023.

tekstit koonneet matkalla olleilta kerätyistä kommentista ja tiedoista: JENNI ROTH JA LIISA HYTTINEN

Olympialaisia varten rakennetulla Défensen alueella on runsaita katuistutuksia, jotka on suunniteltu pärjäämään kuivassa ja karussa ympäristössä.

Défensen alueelle rakennetussa puistossa luodaan varoja kierrätysmateriaaleista valmistettuihin laatikoihin istutetulla kasvillisuudella. "Varjostusta betonin sekaan. Muurikin näyttää hyvältä kun on vihreää seassa."

Paris La Défense

Uutta Pariisia

Vastakohtien
kaupunki

Muotopuutarhaa ja mehiläisniittyä

Matkalla nähtiin runsaasti kattopuutarhoja. "Jos kaduilla ei ole tilaa vihreälle niin viedään katoille ja seinustalle. Näin saadaan hiilinieluja ja eläimet kiittävät."

ViherRekry à la Paris

"Ihana varjo kuumassa helteessä Pariisissa." Lämpösaarekeilmio on Pariisissa voimakas. Puiden varjo ja lämpöä haihduttava vaikutus tuovat pientä helpotusta kuumuutta hohkaavaan katutilaan. "Ihmiset seisahtivat juttelemaan puskissa. Aukeilla alueilla kukaan ei pysähtynyt."

Lämpösaarekeilmio

"Tosi tiukkaa muotopuutarhaa, ja sitten yhtäkkiä mehiläispesiä keskellä kaupunkia."

Pariisin vihertoimen rekrytointinäyttely kesällä 2023 tarjosi ohikulkijoille maistiaisviher-alan menusta. Aitaan kiinnitetyssä valokuvakoosteessa kurkistetaan ulkotöiden arkeen ilman päälleliimattua brändäystä tai siloittelua.

Kyltti on otsikoitu: "Kaksi työpaikkaa, kaksi valokuvaajaa - näkemyksiä Pariisin viheralueiden puutarhureista ja arboristeista."

Tekstin alkuosa kertoo Pariisin kaupungin valokuvaajien Frédéric Combeaun ja Sonia Yassan työstä. Combeaun mustavalkoisissa kuvissa näkyy kaupungin puutarhureiden arkea. Yassa puolestaan on kuvannut värikuviinsa arboristeja työssään.

Jälkimmäisessä osuudessa kerrotaan, että Pariisin vihertoimessa työskentelee yli 1000 puutarhuria, jotka pitävät huolta 2300 hehtaaria vihreää.

Arboristit vastaavat kyltin mukaan yli 200 000 kaupunkipuusta ja 300 000 puusta Boulognen ja Vincennesin metsäalueilla.

Lopuksi kysytään: "Haluaisitko työskennellä luonnon parissa Pariisissa?"

QR-koodit johdattavat kiinnostuneet puutarhureiden tai arboristien rekrytointisivustoille.

OPINTOMATKA

Loiren linna ympäröivine puistoineen ja puutarhanäytelyn alueineen oli lumoaava. "Ihana satujen linna silmien edessä, näky oli pysäyttävä. Upeat seetrit loivat ajattomuuden hetken vankkuudellaan."

Linnan puistoa koristivat upeat taideteokset, kuten tämä kieräytysmuovista tehdyistä kauhamaisista muodoista koottu teos. "Kaukaa jo näki, että nyt tuolla on jotain hienoa. Ne olivat läpi-kuultavia, heijastivatko ne osat auringonvaloa muotonsa ansiosta, en tiedä. Jännä se oli."

International Garden Festival of chaumont-sur-loire

Matkaohjelmaan itsekin osallistunut virolainen suunnittelija Kairi Meos (ympyräkuvassa) oli suunnitellut tämän kilpapuutarhan. Sitä rakentamassa oli ollut mm. Puutarhanraken-
tajat ry:ssä vaikuttava Hilla Karppinen.

DIGI-
LEHDESSÄ:

KAIRI MEOS
ESITTELEE
'CRACKING OASIS'
-KILPAPUUTARHANSAA

"Puutarhamme 'CRACKING OASIS' esittää luonnon sopentumista ilmastomuutokseen. Puutarhamme keskeinen aihe on kuivuva joen penkka, jossa joen kuivumisen seurauksena näkyy kuivuva halkeileva savipinta."

Kairi Meos,
Azalea Maisemasuunnittelu

Kai Ahmio

teksti ja kuva: REIMA KARETIE

Näyttelypuutarha-alueella, puutarhojen väleissä ja käytävien luona oli paljon vesiaihteita. Tämä jalkapallon kokoinen teos ei ole staattinen, vaan se tippui vettä ja muodosti näin lammen pintaan jatkuvaa liikettä ja väreilyä. "Miltä se mahtaisi näyttää valaistuna hämärän aikaan?"

Ainutlaatuinen

Japanilaishenkinen teos alueen pysyväisnäyttelyssä herätti matkalaisten huomion. "Ainutlaatuinen taideteos veden äärellä. Pitääkö matkata tuhansia kilometrejä nähdäkseen veteen liittyvää taidetta?"

"Tuli rauhoittava efekti kun tätä käveli eteenpäin. Jing ja jang."

Hortonomi **Kai Olavi Ahmio** oli syntynyt Jyväskylässä ja kuoli Joensuussa 10.3. vajaan 82 vuotiaana lyhyen sairastelun jälkeen. Jyväskylän poika valitsi puutarha-alan jo 15 vuotiaana "eikä valintaa ole tarvinnut katua".

Pakollisten harjoitteluiden jälkeen hän hakeutui Lepaan Puutarhurikouluun ja edelleen Puutarhaopistoon, josta valmistui 1970.

Työura alkoi Helsingissä piiripuutarhurina ja siellä hän perusti myös perheen, 56 vuotisen avioliiton, Kaisu-puolison kanssa. Pian puistopuolelle erikoistunut Ahmio valittiin Seinäjoen kaupunginpuutarhuriksi vuosiksi 1970-1983. Isompi Joensuu rekrytoi hänet samaan tehtävään Joensuuhun, josta hän eläköityi 2005.

Ahmio oli luova tekijä ja piti aina puistoasioiden lippua korkealla alan monissa murroksissakin. Seinäjoella hänen aloitteestaan korotettiin Jouppilanvuorta täytemailla 118 metriin ja siellä lasketellaan tänäkin päivänä. Ahmio oli itsekin innokas mäkemies ja lasketteluun opettaja vielä Joensuussakin. Joensuun puistokultturi otti Ahmion kaudella pitkiä edistyskeleitä. Hänen haaveensa pitkästä rantaväylästä toteutuu pikku hiljaa ja hänen aikanaan perustettiin myös nyt 70 hehtaariin laajentunut Linnunlahden Arboretum.

Haave Ruusupuistosta toteutui eläkevuosina kun hänet kutsuttiin puiston suunnittelijaksi 2017. Innostuksen ja hyvien verkostojen seurauksena on 1,4 hehtaarin ja 130 lajin ja lajikkeen puistoruusupuisto joka on lajissaan Suomen suurin. Tätä puistoa Ahmio vaali kuin lastaan esitellen sitä kesäisin kymmenille ryhmille.

Kai Ahmiolla oli kysyntää myös järjestötoimintaan. Hän toimi mm. Suomen puutarhaseurojen hallituksen puheenjohtajana, Kaupunginpuutarhurien seuran sekä alan keskusjärjestön, Puutarhaliiton, hallituksissa. Paikallisissa puutarhaseuroissa hän oli myös aikanaan vetovastuussa ja ihan viime vuoteen asti monien järjestöjen hallinnossa.

Ahmion luovuus "kukki" monella tavalla. Hän oli tuottelias harrastajamaalari koko aikuisikänsä ja ohjasi monia taiteenharrastajaryhmiä kuolemaansa asti. Hän oli myös kysytty pihasuunnittelija jonka pätevyys levisi tyytyväisten asiakkaiden välittämänä.

Kaitsua jäi kaipaamaan puolison lisäksi kaksi poikaa perheeseen.

Ystävät ja kollegat ympäri maata muistavat hyvää huumori- ja seuramiestä kiitollisin mielin ja -tuntein.

Viheralan toimija, hae KESY-tunnusta

Kestävää ympäristörakentamista toteuttavat toimijat voivat nyt hakea toiminnalleen KESY-tunnusta. KESY-tunnus kertoo sitoutumisesta toimintamallin tavoitteisiin ja edistämiseen. Tavoitteena on sitouttaa toimijat KESY-toimintaan ja saada tietoa erilaisista viheralan hankinta-, suunnittelu-, rakentamis- ja/tai kunnossapitovaiheessa olevista hankkeista, joissa sovelletaan käytäntöön laadittuja KESY-ohjeita ja työkaluja. Tunnusta voi käyttää KESY:ä toteuttavan hankkeen tai muun toiminnan yhteydessä viestinnässä ja asiakirjoissa.

Kestävän ympäristörakentamisen (KESY) tarkoituksena on suunnitella, rakentaa ja kunnossapitaa ympäristöä siten, että vältetään, lievennetään, estetään tai kompensoidaan rakentamisen haitallisia vaikutuksia. KESY on viheralan yhteisesti luoma toimintamalli. Se määrittää kestävän kehityksen mukaiset, suomalaisiin olosuhteisiin soveltuvat toimintaperiaatteet, toimenpiteet ja käytännönläheiset ohjeet ympäristörakentamisen koko prosessille. Lisätietoa www.vyl.fi/kesy

KESY-tunnus kertoo sitoutumisesta kestävään toimintaan

TUULA IHAMUOTILA: Tuntematon viherala

Kuva: Liisa Hyttinen

Viherala ei juurikaan kiinnosta suomalaisia nuoria. Siitä meillä kaikilla alalla työskentelevillä on omakohtaista kokemusta, sillä tilanne on ollut sama jo parikymmentä vuotta. Virkistäviä poikkeuksia tulee silloin tällöin vastaan, mutta tuoreen GreenVEU-tutkimuksen mukaan nuoria ei kiinnosta esimerkiksi minkäänlainen rakentaminen, ei koneet ja laitteet eikä viheralan yrittäjäys. Tältä pohjalta onkin hiukkasen haastavaa lähteä miettimään keinoja alan vetovoiman kasvattamiseksi ja sitä kautta työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Tutkituista 14–15-vuotiaista helsinkiläisistä tytöistä lähes kolmekymmentä prosenttia ja pojista neljännes on kyllä kiinnostunut maisema- ja pihasuunnittelusta, mutta teknisten piirustusten ja karttojen laatiminen kiinnostaa yhtä vähän kuin hampaiden teko eli vain kahta prosenttia vastanneista. Tämä kuvaa osaltaan sitä, että viherala ja sen moninaisuus on nuorille täysin tuntematon. Vähiten kiinnostaviin töihin kuuluu myös pihojen ja puistojen rakentaminen sekä niiden hoito. Metsätyöt ja puiden kaato kiinnosti yhtä harvaa kuin kalojen kasvatusta ja kaivostyö eli ei ketään.

Kaikkien vastaajien top 3 korostaa kuitenkin ikäryhmän ympäristötietoisuutta: 76 prosenttia nuorista pitää tärkeänä, että kohteemme maapalloa oikealla tavalla. Melkein yhtä monen mielestä olemme kaikki vastuussa ympäristön tilasta ja 67 prosentin mielestä maapallo ei voi hyvin. Viheralan yhteys ja vaikutusmahdollisuudet edellä mainittuihin asioihin kaipaavat selkeyttämistä.

Kahdeksasluokkalaisten toiveet tulevaisuuden työltä eivät sinänsä ole kohtuuttomia tai vaikeita toteuttaa. He haluavat työltään vastuuta, ulko- ja sisätyön vaihtelua, mahdollisuutta oppia työssä, työssä viihtymistä ja mukavia työkavereita. Check, tätä hän työ viherralalla tarjoaa, eikös?

Reilua neljääkymmentä prosenttia haastatelluista tytöistä kiinnostaa talojen, pihojen ja sisustuksien suunnittelu. Samalle sijalle yltää halu auttaa ihmisiä elämän ongelmissa. Poikia kiinnostaa eniten tietokoneohjelmien ja kännykkäsovellusten teko sekä työskentely lääkkeiden parissa. Luonnonvara- ja ympäristöalojen koulutuksista poikia kiinnostaa maisema- ja pihasuunnittelu eniten kalastajan työn ohella. Tyttöillä maisema-

ja pihasuunnittelu on kolmanneksi kiinnostavin luonnonvara- ja ympäristöalan ammatti heti pieneläinten ja hevosten hoitajien koulutusten jälkeen. Seuraavina listalla ovat mehiläisten ja metsänhoitajan koulutukset.

Pojilla nousee ilahduttavasti esiin myös kiinnostus puutarhurin koulutukseen sekä puisto- että viljelypuolella. Varsinaiset viheralan koulutukset kiinnostavat tutkimuksen mukaan harvaa nuorta. Syynä lieenee viheralan tuntemattomuus. Näistä kunnossapito kiinnostaa enemmän poikia, kun taas viherrakentajan, työnjohtajan ja arboristin koulutukset kiinnostavat enemmän tyttöjä.

Luonnonvara- ja ympäristöalan työstä kiinnostuneita vetää puoleensa muun muassa merkityksellinen, hyödyllinen ja tärkeä työ, ympäristöarvojen ja kestäväen maailman edistäminen, sesonkityö sekä ulko- ja sisätyön yhdistelmä. Samoja vastauksia ei kiinnosta lainkaan työskennellä metsässä, rakentaa taloja, katuja, pihvoja eikä puistoja eivätkä myöskään koneet ja tekniikka. Ajattelua vaativa tai käsillä tehtävä työ on iso ei-ei ympäristöalan työstä kiinnostuneiden kahdeksasluokkalaisten mielestä.

Tutkimuksessa selvitettiin myös, mistä nuoret saavat tietoa ammateista. Kanavia on monia. Pihasuunnittelun kiinnostavuuteen vaikuttanee laaja tv-näkyvyys. Neljännes vastaajista erityisesti pojat - haluaisi tutustua ammattiin tunnetun ammatin edustajan somesisällön kautta. Onkin ollut hienoa huomata, että viherralalta löytyy jo muutamia hyviä esimerkkejä tällaisista, esimerkiksi luonnonkivirakentamisen parista.

Kansainvälinen GreenVEU-hanke on erinomainen aloite viheralan vetovoiman kasvattamiseksi ja tutkimus tarjoaa mielenkiintoisen näkökulman nuorten ajatusmaailmaan. Työtä on tehtävänä alan tunnettuuden lisäämisessä ja jossain vaiheessa onkin kiinnostavaa nähdä, minkä ikäistä työvoimaa tehdyt toimenpiteet ovat työmaille tuoneet.

Kolumnisti on yrittäjä, Maisemasuunnittelijoiden varapuheenjohtaja, alanvaihtaja ja ikuinen opiskelija, joka pian valmistuu hortonomiksi HAMK:n Rakennetun ympäristön koulutusohjelmasta.

Vihreyttä ja viihtyisyyttä meluseinäkkeillä

Helsingin kaupungin julkaisusarjassa esitellään viime kesän innovatiivisia kokeiluja vehreiden meluseinäkkeiden saralla.

Kokeilujen tavoitteet ovat monipuoliset - luoda meluseinäkkeen yhteydessä viihtyisiä vihertaskuja, joista olisi hyötyä myös mikroilmaston säätelyn ja sadevesien hallinnan edistämiseksi.

Tuumasta toimeen tartuttiin Erottajanaukiolla sekä Designmuseon edustalla. Selvityksessä esitellään ratkaisut melumittauksineen ja käyttäjätutkimuksineen.

Vehreät meluseinäkkeet - innovaatiokokeilu

Jenni Kuja-Aro ja Anne Leppänen

Kaupunkiympäristön aineistoja 2023:14

41 s.

Verkkojulkaisu luettavissa vapaasti osoitteessa:

julkaisut.hel.fi/fi/julkaisut/vehreat-meluseinakkeet-innovaatiokokeilu

Mikrometsänen suomalaisessa kaupunkiluonnossa

Anna Pursiainen tekee diplomityössään mielenkiintoisen pelinavauksen tuodessaan Suomeen Japanista kotoisin olevan mikrometsä-menetelmän. Ideana on luoda kaupunkitilaan metsäelementtiä, joka tukee ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista.

Alan ammattilaisia kiinnostanee Pursiaisen kokoama kansainvälisten esimerkkien esittely sekä suomalaisen kokeilun dokumentaatio. Lopputulokseen pääsee tutustumaan ensi kesänä Keravan Uuden ajan rakentamisen festivaaleilla.

Näe metsä pulta - mikrometsästä Keravan hiilimetsäseen

Anna Pursiainen

Aalto-yliopisto, 2023

39 s.

Lisätietoja ja linkki diplomityöhön:

cocarbon.fi/anna-pursiainen-diplomityo-nae-metsa-pulta-mikrometsasta-keravan-hiilimetsaseen

Suojelualueverkostot muuttuvassa ilmastossa

Suojelualueverkosto muuttuvassa ilmastossa (SUMI) -hankkeen loppuraportissa tarkastellaan ilmastonmuutoksen sekä maankäytön vaikutusta elinympäristöjen pirstoutumiseen ja häviämiseen sekä suojelualueverkoston roolia luontokadon torjunnassa. Raportti päättyy suosittelemaan metsäisten suojelualueiden laajentamista etenkin Etelä-Suomessa, jossa paineita luonnon monimuotoisuudelle tuovat sekä maankäyttö, että ilmaston nopea lämpeneminen.

Ilmasto muuttuu – pysyvät lajit ja luontotyypit mukana?

Suomen ympäristökeskuksen raportteja 17, 2023

148 s.

Verkkojulkaisu luettavissa vapaasti osoitteessa:

helda.helsinki.fi/items/42b19d32-c7b6-44dc-ba2b-321f7ebad623

Metsien monimuotoisuuden pilari

Iiris Kalliolan tiiviissä yhteistyössä valokuvaaja **Kai Hypénin** kanssa toteuttama tietokirja tekee näkyväksi haavan merkityksen metsäluonnon monipuolisuudelle. Aiemmin sinnikkäästi versovaa haapaa pidettiin myrkytystä vaativana metsänhoidollisena riesana, joka kelpasi lähinnä tultikkuihin.

Kirja seuraa haavan elämää versosta vanhukseksi. Esiteltävää riittää, sillä haavalla on noin 1000 seuralaislajia, jotka jollain tavalla kytkeytyvät tähän monimuotoisuuden elävään pilariin. Seuralaislajeilleen haapa tarjoaa suojaa, ravintoa ja elinympäristöjä.

Teos esittelee lajeja rungolla kasvavista jäkälistä haavan lehtien hajottajiin, perhosista koloissa pesiviin lintuihin. Myös majava on laji, joka hyötyy erityisesti tästä lehtipuusta - onhan pehmeäsyinen haapa herkullisine kuori-neen sille tärkeää syötävää ja padonrakennusainesta.

Teos ei jää luennoimaan haavasta unohtuen biologisiin lähtökohtiin. Valokuvaajan kokemuksellisen kerronnan lisääminen osaksi teosta yhdistettynä upeaan kuvitukseen tuo kirjan rakenteeseen monipuolisuutta.

Talven harmaudessaakin lukija kuulee haavan lehtien havisevan muistellessaan puun syksyn väreihin tarjomia punaisen sävyjä. Mihin tahansa vuodenaikaan värikkyydellään ilahduttava haavan keltajakälä on päässyt kanteen saakka. Sokerina pohjalla käydään läpi haavan kulttuuri-sia merkityksiä esitellen muun muassa haapiot, paanut ja lehtikerput.

Kotimainen avainlajien kuningas saa ansaitsemansa kokonaisvaltaisen käsittelyn.

Haapa – ekosysteemin avainlaji

Iiris Kalliola, Kai Hypén

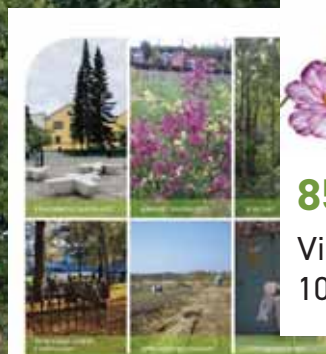
Vastapaino, 2023

128 s.

85,00

Viljelykasvien nimistö
10. uudistettu painos

60,00

Viheralueiden
kunnossapitoluokitus
- RAMS 2020

82,50

Viheralueiden
kunnossapidon
yleinen työselostus
VKT 2021

**Löydä oppaat viheralan
töihin ja harrastuksiin
VYL:n verkkokaupasta!**

kauppa.vyl.fi

Viherympäristöliitto
KIRJAKAUPPA

METSÄ- JA VIHERPÄIVÄT

6.-7.6.2024

Lappeenranta

Tapahtuman teemana on Veden äärellä. Tutustu luento- ja retkipäivien ohjelmaan osoitteessa: vyl.fi/alan-kehittaminen/metsa-ja-viherpaivat

VIERASLAJIT -WEBINAARISARJA

19.9.2024 klo 12-14

3.10.2024 klo 12-14

9.10.2024 klo 12-14

Ohjelma rakentuu - seuraa tiedotusta!

BIOHIILIWEBINAARI

syys 2024

Ohjelma rakentuu, ja aikataulu tarkentuu - seuraa tiedotusta!

RAMS JA VKT -VERKKOKOULUTUS

10.10. klo 11:30-15:30

Koulutuksessa perehdytään Viheralueiden kunnossapitoluokitukseen (RAMS 2020) ja Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostukseen (VKT 2021) sekä tutustutaan niiden soveltamiseen kunnossapidon suunnittelu-, hankinta- ja käytännön töissä.

PUUNHOIDON VERKKOKOULUTUS

12.11.2024

19.11.2024

26.11.2024

Koulutus soveltuu kaikille viheralan ja puunhoidon parissa työskenteleville, kuten puutarhureille, kiinteistönhoitajille, isännöitsijöille, työnjohtajille, suunnittelijoille, rakennuttajille ja valvojille. Ilmoittautua voi yhteen tai useampaan koulutuspäivään. Ilmoittautuminen alkaa elokuussa.

Lisätietoja tapahtumista: vyl.fi/tapahtumat

Mitä?

Viherympäristöliitto (VYL) järjestää koulutuksia ja tapahtumia viheralan ammattilaisille, asiantuntijoille ja sidosryhmille. Suurin viheralan koulutus- ja näyttelytapahtuma Viherpäivät järjestetään vuosittain helmikuussa Jyväskylän Paviljongissa. Lisäksi VYL järjestää ympäri vuoden täydennyskoulutusta ajankohtaisista aiheista sekä lähitilaisuuksina että webinaareina. Myös VYL:n jäsenyhdistykset järjestävät runsaasti koulutusta, tapahtumia ja opintomatkoja.

Kysy myös ryhmäkohtaisesti räätälöityä koulutusta näistä aiheista: RAMS 2020 & VKT 2021, lumitilat tai Kestävä ympäristörakentaminen (KESY).

Kenelle?

Viherympäristöliiton järjestämät tapahtumat ja koulutukset ovat pääsääntöisesti avoimia kaikille kiinnostuneille. Koulutuksia järjestetään jonkin verran myös tilauksesta. Ota yhteyttä: info@vyl.fi ja kysy lisää!

**Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan:
www.vyl.fi/tapahtumat**

JUURI

JUURIHAKU.FI

Näin pääset mukaan:

MIKÄ JUURIHAKU?

- Juurihaku.fi on selaimella toimiva viheralan tuote- ja palveluhakemisto
- Alan tuotteita ja palveluja tarjoavat yritykset ja muut toimijat voivat liittyä palveluun vuosilisenssillä
- Liittyneet toimijat esitellään juurihaussa toimijakorteilla, jotka ohjaavat kävijän toimijan omille verkkosivuille

MITEN LIITYN?

- Mene osoitteeseen juurihaku.fi/liity
- Täytä liittymislomake
- Viherympäristöliitto tarkistaa tiedot ja lähettää sinulle vahvistusviestin
- Nyt olet mukana ja palvelun käyttäjät voivat löytää JUURI sinut!

PALJONKO LIITTYMINEN MAKSAA?

- Vuosilisenssin hinta on 250 euroa +alv
- Voit myös pyytää tarjouksen lisänäkyvyydestä

MITÄ TOIMIJA SAA?

- Helppoa näkyvyyttä viheralan ainoassa sähköisessä tuote- ja palveluhakemistossa
- Kustannustehokas ja ekologinen valinta – ei taittoa, painoa ja postitusta
- Juurihaku-palvelu on mobiilisti aina saatavilla ja omat tiedot päivitettävissä milloin vain
- Palveluun voi liittyä ympäri vuoden

AVANT®

YKSI KONE – YLI 200 TYÖLAITETTA

VIHERRAKENTAJAN TYÖKALUPAKKI

Yli 200 Avant -työlaitteen valikoimasta löydät kaiken mitä tarvitset.

Kaikki Avantin työlaitteet ovat suunniteltu jatkuvaan käyttöön sesongista riippumatta samalla antaen toimintavarmuuden, josta voit olla ylpeä.

Avant tuo tehokkuutta viher- ja ympäristörakentamiseen laajalla pienkuormaaja ja työlaitevalikoimalla. Jokainen päivä on erilainen, kun työskentelet Avantin kanssa: se voi suorittaa monia eri töitä ja palvella laajaa asiakaskuntaa.

Tilaa käsihinnastomme ja tutustu Avant kuormaajiin sekä laajaan työlaitevalikoimaamme!

Uudistunut täyssähköinen Avant e-sarja!

- > Nostovoima 900 kg (+ 180 kg takasivupainoilla)
- > Päästötön ja erittäin hiljainen
- > Nostokorkeus 2,8 m
- > Alhaiset käyttö- ja huoltokustannukset
- > Teleskooppipuomi vakiona
- > Suomessa suunniteltu ja valmistettu

 Kapasiteetti ja käyttöaika

13 kWh / 3 h

27 kWh / 6 h

 Pikalataus

2 h (400 V / 16 A)

1 h 50 min (400 V / 32 A)

€ Hinta alkaen

41 000 € (alv. 0 %)

46 000 € (alv. 0 %)

**YLÖJÄRVI
SEINÄJOKI
LIETO
JUVA
VUOKRAAMOT**

Hanna Niemenlehto
Rami Syrjänen
Jari Laukkanen
Kari Rahikainen
Miika - Matti Silván

03 347 8867
050 476 8497
045 139 4996
050 400 7228
040 559 4511

**JYVÄSKYLÄ
ESPOO
KEMPELE**

Matias Muurikainen
Vesa Terhivaara
Jari Rahkonen
050 440 0126
050 400 8588
050 065 1353

**HUOLTO
VARAOSAT**

03 347 8875
03 347 8865

etunimi.sukunimi@avanttecno.com
www.avant.fi | www.avantrent.fi

**AVANT
CENTER**

TILAA Viherympäristö

osoitteesta viherymparisto.fi

HALUATKO
LUKEA
LISÄÄ?

Tilattuasi saat:

- korkeatasoisen tietopaketin rakennetun ympäristön viherasioista 6 kertaa vuodessa painettuna ja diginä, tai pelkästään diginä
- heti pääsyn käyttäjäystävälliseen digi-lehteen ja siellä olevaan kahden vuoden lehtiarkistoon
- mahdollisuuden jakaa juttulinkkejä kaikille avoimessa muodossa

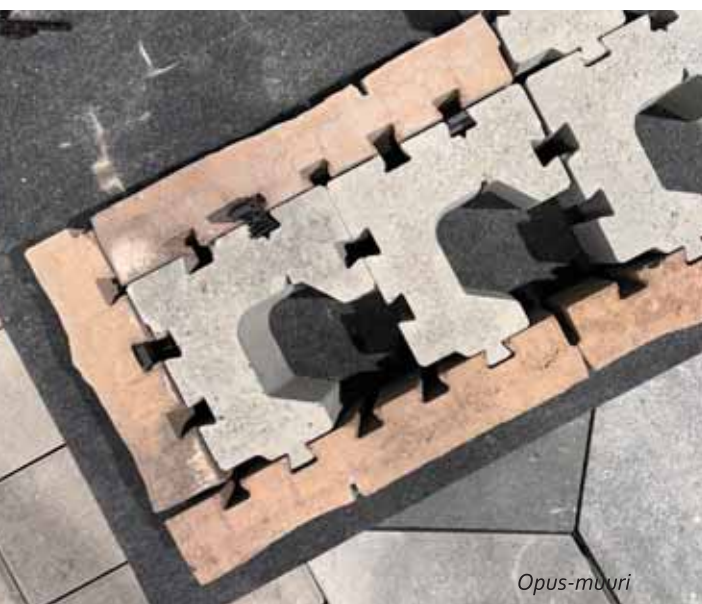
Lumo-Kartanokivi

PIHAKIVIEN KEVÄÄN UUTUUDET

Kevään messutapahtumat keräsivät ammattilaisia ja kuluttajia tutustumaan kauden uutuuksiin. Esillä oli innovatiivinen Opus-muurijärjestelmä sekä luonnon monimuotoisuutta edistävä Lumo-Kartanokivi.

Lumo-Kartanokivi toimii hulevesikivenä tehostaen veden luonnollista kiertoa rakennetussa ympäristössä imeyttäen ja viivyttään vettä. Kiven läpäisevän pinnan osuus on 25,5%.

Opus on markkinoiden näppärin ja samalla monipuolisin muurituote, joka tarjoaa ennennäkemättömät mahdollisuudet erilaisiin luoviin muurirakenteisiin. Järjestelmään kuuluu kolme osaa ja kansikivet. Runkokivi on sisärakenteiden kantava osa, johon verhouskivet kiinnitetään jämekästi ponttiliitoksella. Muurin taustapuoli jäykistetään muurikiinnikkeillä. Kansikivi viimeistelee muurin. Väreinä rakka ja dyyni.

Opus-muuri

Opus-muuri dyyni

Tutustu uutuuksiin

